

UPPRÄTTANDE AV BOKSLUT FÖR FÖRSAMLINGAR OCH KYRKLIGA SAMFÄLLIGHETER

Den ursprungliga godkänd 15.6.2006

Uppdateringen godkänd 15.1.2007

	Sida
Innehåll	1
1. Bestämmelser, föreskrifter och anvisningar gällande bokslutet	3
1.1. Utgångspunkter för bokslutet	3
1.2. Allmänna bokslutsprinciper	5
1.3. Rättelse och komplettering av bokföring enligt kontantprincipen	7
1.4. Bokslutet som en helhet	8
1.5. Konsolidering av gravvårdsfond och andra fonder som sköts som balansenheter i församlingens bokslut	9
1.6. Förvaring av bokslutet	9
1.7. Bokslutets offentlighet	9
2. Balansbok	10
2.1. Verksamhetsberättelse	10
2.1.1. Bestämmelser om verksamhetsberättelsen	10
2.1.2. Allmän översikt	10
2.1.3. Förvaltningsorganens sammansättning och verksamhet	11
2.1.4. Personal	11
2.1.5. Ändringar som skett i församlingens folkmängd	12
2.1.6. Budgetutfallet	12
2.1.6.1. Utgångspunkter för uppföljningen	12
2.1.6.2. Hur målen har uppfyllts	12
2.1.6.3. Hur de beräknade inkomsterna och anslagen realiserats	13
2.1.7. Räkenskapsperiodens resultat och finansiering av verksamheten	20
2.1.7.1. Resultaträkningen och dess nyckeltal	20
2.1.7.2. Finansieringsanalysen och dess nyckeltal	22
2.1.7.3. Balansräkningen och dess nyckeltal	24
2.1.8. En församlingkoncerns verksamhet och ekonomi	27
2.1.9. Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin	28
2.1.9.1. Behandling av räkenskapsperiodens resultat	28
2.1.9.2. Åtgärder för att balansera ekonomin	29
2.2. Bokslutskalkyler	31
2.2.1. Bestämmelser och anvisningar om bokslutskalkylerna	31
2.2.2. Resultaträkning	32
2.2.3. Finansieringsanalys	33
2.2.4. Balansräkning	33
2.3. Noter till bokslutet	34
2.3.1. Bestämmelser, föreskrifter och anvisningar om noterna	34
2.3.2. Noter angående tillämpade bokslutsprinciper	35

2.3.3.	Noter till resultaträkningen	35
2.3.4.	Noter till finansieringsanalysen	36
2.3.5.	Noter till balansräkningen	36
2.3.5.1.	Noter till balansräkningens aktiva	36
2.3.5.2.	Noter till balansräkningens passiva	37
2.3.6.	Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser	37
2.3.6.1.	Kalkylering av pensionsansvarsunderskottet	37
2.3.6.2.	Kalkylering av gravvårdsansvaret och över- eller undertäckning av detta	37
2.3.6.3.	Övriga säkerheter och ansvarsförbindelser	38
2.3.7.	Noter om innehav i andra samfund	39
2.3.8.	Bokslutsuppgifter för lokalförsamlingar och kyrkliga samfälligheter som behandlas som balansenheter	39
2.3.9.	Bokslutskalkyler för en fond som skall behandlas som en balansenhet	39
2.4.	Underskrifter och bokslutsanteckning	39
2.5.	Förteckningar och redogörelser gällande bokföringsböckerna och verifikaten	40
3.	Dokument som bekräftar bokslutet	40
3.1.	Specifikationer till balansräkningen	40
3.1.1.	Balansspecifikationer för aktiva	40
3.1.2.	Balansspecifikationer för passiva	41
3.2.	Specifikationer av noter	42
3.3.	Övriga specifikationer	42
3.4.	Avfattande av specifikationer	42
4.	Revisionsberättelse	43
Bilaga 1:	Exempel på kalkylering av semesterlöneskulden för bokslutet 31.12.200X	44
Bilaga 2:	Exempel på inrättandet av en investeringsreserv och bildandet av en avskrivningsdifferens samt upplösning av en avskrivningsdifferens i förhållande till en planerlig avskrivning	45
Bilaga 3	Exempel på kalkylering av gravvårdsavtalens ansvar samt över-/undertäckning	46

1. Bestämmelser, föreskrifter och anvisningar gällande bokslutet

1.1. Utgångspunkter för bokslutet

I församlingens bokföring och bokslut skall kyrkolagen och kyrkoordningen, ekonomistadgan samt i tillämpliga delar bokföringslagen (BokfL 1336/1997) iakttas. Om bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen avviker från bestämmelserna i bokföringslagen, skall bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen ges företräde. Kyrkostyrelsen ger anvisningar om tillämpandet av bestämmelserna i bokföringslagen. Kyrkostyrelsens anvisningar ingår i de källor till god bokföringssed i församlingens bokföring och bokslut som förutsätts i bokföringslagen (BokfL 1:3). Kyrkostyrelsen har tillsatt en delegation för bokföring som ger anvisningar och utlåtanden om hur bokföringslagen och Kyrkostyrelsens anvisningar skall tillämpas i församlingarnas bokföring.

Med församling avses i denna anvisning även kyrklig samfällighet, om inte annat anges.

Räkenskapsperioden för en församling är ett kalenderår. Kyrkorådet skall upprätta bokslutet före utgången av mars månad det år som följer på räkenskapsperioden. Till bokslutet hör resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys samt noter till dessa samt en verksamhetsberättelse som bland annat innehåller en tablå över budgetutfallet. I detta sammanhang skall även framläggas ett förslag till behandlingen av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin.

Kyrkofullmäktige fattar beslut om fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet före utgången av juni månad (KO 15:9, 3). Verksamhetsberättelsen och bokslutskalkylerna med noter samt en förteckning över bokföringsböckerna och verifikatsslagen samt en uppgift om hur dessa skall förvaras skall anges i den inbundna balansboken eller den balansbok som kommer att bindas in omedelbart efter att bokslutet blivit klart. Sidorna eller uppslagen i balansboken skall numreras (BokfL 3:8, 1). Kyrkorådet ansvarar för att statistikuppgifterna sänds till Kyrkostyrelsen enligt givna anvisningar (modellen till församlingarnas ekonomistadga 26 §).

En församling som har bestämmanderätt så som avses i bokföringslagen i någon bokföringskyldig sammanslutning skall upprätta en koncernbalansräkning jämte noter och inkludera dessa i sitt bokslut. Vid upprättandet av ett koncernbokslut skall bokföringslagen följas i tillämpliga delar (KO15:9, 4).

En ändring av bokföringslagen (30.12.2004/1304) trädde i kraft 31.12.2004. Av de ändrade bestämmelserna påverkas församlingens bokföring och upprättande av bokslut i synnerhet av ändringarna i de värderings- och periodiseringsbestämmelser som tillämpas för bokslut. Dessutom har vissa ändringar av teknisk natur gjorts i bokföringslagen. Kyrkoordningen innefattar bestämmelser om innehållet i församlingens bokslut, varför bokföringslagens bestämmelser om bokslut inte som sådana tillämpas på församlingens bokslut. Till exempel är verksamhetsberättelsen en del av församlingens bokslut, till skillnad från vad som anges i bokföringslagen.

Ovan nämnda ändring av bokföringslagen inverkar på upprättandet av bokslutet på bl.a. följande sätt:

- Finansieringsanalysen är vid sidan av resultaträkningen och balansräkningen en bokslutskalkyl, dvs. den har inte längre statusen av en not till bokslutet.

- Till de allmänna bokslutsprinciperna har fogats principen om innehållsbetoning (BokfL 3:3, 1)
- Fordringar i utländsk valuta samt skulder och andra åtaganden i utländsk valuta skall i fortsättningen alltid värderas enligt bokslutsdagens kurs, även om fordringen eller skulden förfaller mer ett år efter räkenskapsperiodens utgång (BokfL 5:3).
- Begreppet anläggningstillgångar har slopats. I bokföringslagen och -förordningen används i stället begreppet bestående aktiva (BokfL 5:5).
- Anskaffningsutgiften för koncessioner, patent, licenser och motsvarande rättigheter som hör till de immateriella tillgångarna skall aktiveras och avskrivs med iakttagande av särskild försiktighet (BokfL 5:5a).
- Grundläggnings- och forskningsutgifter tas alltid upp som kostnad under räkenskapsperioden (BokfL 5:7–8).
- Utvecklingsutgifter får aktiveras med iakttagande av särskild försiktighet och skall avskrivs inom högst fem år (BokfL 5:8, 2).
- En avsättning måste uppfylla alla de förutsättningar som anges i 5 kap. 14 § i bokföringslagen.
- Tillämpningsområdet för bestämmelsen som gäller förutsättningarna för uppskrivning har inskränkts och förutsättningarna för en uppskrivning har preciserats (BokfL 5:17).
- En bokföringsskyldig har bestämmande inflytande i målföretaget, om den bokföringsskyldige och målföretaget står under gemensam ledning eller den bokföringsskyldige på annat sätt faktiskt utövar bestämmande inflytande i målföretaget (BokfL 1:5, 3)
- Ett koncernbokslut behöver inte upprättas om moderförsamlingen och dottersamfundet sammanlagt både under den räkenskapsperiod som har gått ut och under den omedelbart föregående räkenskapsperioden har överskridit högst en av de gränser som anges i 3 kap. 9 § 2 mom. i bokföringslagen.

Dessutom innehåller denna anvisning följande ändringar jämfört med den anvisning för upprättande av bokslut som gavs år 2003:

- Skatteutjämnings- och kapitalfonder från den administrativa bokföringens tid skall upplösas direkt till grundkapitalet och/eller till över-/underskottet från tidigare räkenskapsperioder (cirkulär 40/2005).
- Schemat för tablån över driftsekonomidelens utfall har reviderats med avseende på posterna i den interna redovisningen.
- En strävan har gjorts att tydligare än tidigare demonstrera skillnaden mellan begreppen verksamhetsberättelse och årsredovisning.
- I nyckeltalet för penningmedlens tillräcklighet i dagar inräknas beskattningskostnader och avgifter till centralfonden.
- Ett exempel på hur man kalkylerar över-/undertäckningen för gravvårdsavtalens medel bifogas som en bilaga.
- Då bokföringen för donationsfonder och andra dylika fonder med särskild täckning sköts separat från församlingens bokföring, presenteras donationsfondernas och de övriga fondernas resultat- och balansräkning som noter till församlingens bokslut.

Bokslutsuppgifter gällande avskrivningar och bestående aktiva har presenterats i bilaga 1 till Kyrkostyrelsens cirkulär 10/2005, *Avskrivningar enligt plan och delbokföring av bestående aktiva i församlingar och kyrkliga samfälligheter*.

Denna anvisning ersätter den anvisning om upprättande av bokslut för församlingar och kyrkliga samfälligheter som fanns som bilaga till Kyrkostyrelsens cirkulär från 17/5.6.2003. Denna anvisning gäller från och med den räkenskapsperiod som börjar 1.1.2007.

1.2. Allmänna bokslutsprinciper

Bokslutshandlingarna skall vara överskådliga och bokslutet skall bilda en helhet (BokfL 3:1, 7). Verksamhetsberättelsen och bokslutskalkylerna jämte noter skall ge en riktig och tillräcklig bild av resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet och ekonomiska ställning (BokfL 3:2, 1).

Kyrkorådet och de tjänsteinnehavare som ansvarar för upprättandet av bokslutet skall känna till vilka bestämmelser som skall iakttas och när det är möjligt att fatta beslut efter eget gottfinnande, till exempel välja vilket förfaringsätt som skall tillämpas. Ett felaktigt upprättat bokslut medför ett eventuellt straff- och skadeersättningsansvar. Kyrkorådets medlemmar ansvarar personligen för skada som de uppsåtligen eller av vållande förorsakar utomstående (skadeståndslagen 31.5.1974/412, ändrad 1423/1991). De revisorer som har ansvar för att granska bokslutet sköter sin uppgift under tjänsteansvar.

När bokslutet och den ingående balansen upprättas skall allmänna bokslutsprinciper följas (BokfL3:3). De allmänna bokslutsprinciperna är:

1. Antagande om att den bokföringsskyldige fortsätter sin verksamhet

Med principen om fortsatt verksamhet avses att man vid upprättandet av bokslutet antar att den bokföringsskyldige fortsätter verksamheten inom all tänkbar framtid. Principen om fortsatt verksamhet framträder i synnerhet vid värderingen och periodiseringen av tillgångar som hör till bestående aktiva. En tillgång som hör till bestående aktiva värderas till sitt verkliga anskaffningsbelopp som periodiseras som kostnad utgående från hur den bidrar till att producera inkomster eller tjänster. Det sannolika överlåtelsepris som man skulle få för tillgången om den överläts åt en utomstående kommer i fråga som värderingsgrund endast i undantagsfall. Ett exempel på ett sådant undantag från principen om fortsatt verksamhet är en uppskrivning av värdet på ett mark- eller vattenområde eller värdepapper som hör till bestående aktiva. I ett sådant fall är värderingsgrunden ett sannolikt överlåtelsepris som är väsentligt större än anskaffningspriset eller värdet på bokslutsdagen

Principen om fortsatt verksamhet tillämpas inte på rörliga aktiva. Värderingsgrunden för rörliga aktiva är antingen deras anskaffningsutgift eller det nominella värdet eller ett sannolikt överlåtelsepris på bokslutsdagen som är lägre. Värderingsgrunden för omsättningstillgångarna kan dessutom vara en sannolik anskaffningsutgift vid räkenskapsperiodens slut, vilken är lägre än anskaffningsutgiften och det sannolika överlåtelsepriset.

2. Konsekvens skall iakttas när principerna och metoderna för upprättande av bokslutet tillämpas från en räkenskapsperiod till en annan

Bokslutsproblem som gäller omfattning, mätning, värdering och fördelning skall lösas på ett så konsekvent sätt som möjligt räkenskapsperiod efter räkenskapsperiod. Ett en gång valt sätt skall följas kontinuerligt. En ändring av förfarandet förutsätter grundad anledning. Om specificeringen av resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen har ändrats, skall jämförelsetalet från den närmast föregående räkenskapsperioden om möjligt korrigeras. På samma sätt skall man förfara om jämförelsetalet av något annat skäl inte är användbart. Grunden för ändringen och dess inverkan på bokslutsuppgifternas jämförbarhet presenteras som en not.

2 a. Principen om innehållsbetoning, dvs. principen om att innehåll går före form

Med principen om innehållsbetoning avses att uppmärksamhet skall fästas vid affärstransaktionernas faktiska innehåll och inte enbart vid deras juridiska form. T.ex. anskaffningsutgiften för en bil som köpt på avbetalning anses ha uppkommit i samband med att bilen togs emot, trots att äganderätten överförs först senare när bilens totala anskaffningspris är betalt.

3. Försiktighet skall iakttas oberoende av räkenskapsperiodens resultat

Vid upprättandet av bokslutet skall kostnaderna registreras tillräckligt höga och aktiveringarna på motsvarande sätt göras efter tillräckligt övervägande. Planenliga avskrivningstider för utgifter med lång verkningstid kan inte förlängas av den anledningen att årsbidraget inte räcker till för att täcka avskrivningarna. Särskild försiktighet skall iakttas vid aktivering av utvecklingsutgifter. En villkorslös förutsättning för aktiveringen av dessa är att det finns en framtida inkomstförväntning som baserar sig på utgifterna. Det skall finnas tillräcklig dokumentation över att villkoren uppfyllts (Bokföringsnämnden 1999/1579).

I bokslutet beaktas endast sådana vinster i form av värdeökningar för fastigheter, maskiner, inventarier o.d. egendom som realiserats i samband med överlåtelse under räkenskapsperioden. Vid upprättandet av bokslutet skall man beakta alla förutsebara förpliktelser och möjliga förluster som har uppkommit under denna eller tidigare räkenskapsperioder, även om dessa blir kända först efter räkenskapsperiodens utgång (BokfL 3:3, 2).

4. Den ingående balansen skall basera sig på den föregående räkenskapsperiodens utgående balans

Den ingående balansen skall grunda sig på den utgående balansen för den föregående räkenskapsperioden. Då den ingående balansen öppnas kan man inte göra värdejusteringar eller andra ändringar som avviker från bokföringsvärdena i den utgående balansen för föregående räkenskapsperiod.

5. De intäkter och kostnader som hänför sig till räkenskapsperioden skall tas upp utan hänsyn till datum för betalningen.

Fordringsrättigheter eller betalningsskyldigheter som grundar sig på lag, avtal eller beslut som är bindande gentemot en utomstående skall bokföras på den tidpunkt då de uppkommit. En rättelse eller komplettering av aktiva poster som följer kontantprincipen skall göras på samma sätt som enligt prestationsprincipen.

Vid upprättande av bokslut skall registreringar enligt kontantprincipen korrigeras och kompletteras enligt prestationsprincipen. Korrigeringsregistreringar enligt prestationsprincipen är nödvändiga bland annat när det gäller semesterlöner, räntor, försäkringspremier och lager som grundar sig på inventering, t.ex. lagret av uppvärmningsolja. Korrigeringsregistreringar enligt prestationsprincipen är också nödvändiga beträffande eventuella skatteskulder när församlingen är den skattskyldige.

Det finns vissa undantag från prestationsprincipen. Ett undantag är skyldigheten att från intäkterna avdra framtida utgifter och förluster antingen som avsättningar eller resultatregleringar (BokfL 4:6, 2 och 5:14).

Skatteinkomster bokförs enligt prestationstidpunkten för skatteförvaltningens redovisningar som skatteinkomster för den aktuella redovisningsperioden. Om skatteförvaltningen under den tid bokslutet upprättas meddelar om en ändring av församlingens fördelningsandel som hänförs till den avslutade räkenskapsperioden eller någon tidigare avslutad räkenskapsperiod skall denna korrigerings tas i beaktande vid upprättandet av bokslutet. Också beträffande intäkter från virkesförsäljning gör man ett undantag från prestationsprincipen. Inkomster från virkesförsäljning bokförs enligt kontantprincipen.

6. Varje tillgång och annan post som tas upp bland posterna i balansräkningen skall värderas skilt för sig

Balansräkningposterna och de tillgångar som ingår i dessa skall värderas för sig. En avskrivningsplan skall göras upp skilt för varje tillgång eller grupp av tillgångar som hör till bestående aktiva, inte för hela balansräkningsposten. Även omsättnings- och finansieringstillgångarna skall värderas per tillgång.

Avvikelse från ovan nämnda allmänna bokslutsprinciper är möjliga, om dessa grundar sig på lag, annan bestämmelse eller föreskrift som givits med stöd av lag eller annan särskild omständighet. En redogörelse för grunderna för avvikelserna från de allmänna bokföringsprinciperna skall presenteras som en not. Avvikelsens inverkan på räkenskapsperiodens resultat och ekonomiska ställning skall presenteras i noterna (BokfL 3:3, 3).

1.3. Rättelse och komplettering av bokföring enligt kontantprincipen

Bokföring enligt kontantprincipen, med undantag för noteringar som gäller affärshändelser av ringa betydelse, skall rättas och kompletteras enligt prestationsprincipen innan bokslutet upprättas (BokfL 3:4). Rättelse innebär överföring av på förhand betalda utgifter (utgiftsskott) från utgiftskontona till fordringarna och på förhand erhållna inkomster (inkomstförskott) från inkomstkontona till skulderna.

De utgifter som enligt prestationsprincipen hör till räkenskapsperioden men som på grund av bokföring enligt kontantprincipen inte har redovisats under räkenskapsperioden, skall tas upp som utgifter och skulder. Exempel på utgifter av det här slaget är semesterersättningar och semesterpenningar som de anställda intjänat. En modell för beräkning av semesterlöneskulden finns som bilaga 1 till denna anvisning. Inkomstöverskottet, dvs. de inkomster som enligt prestationsprincipen redan har uppkommit men som på grund av bokföring enligt kontantprincipen inte har redovisats under räkenskapsperioden, tas upp i bokföringen som inkomster och fordringar. Exempel på dessa är verksamhetsinkomster som uppkommit i slutet av räkenskapsåret men som faktureras först i januari nästa år. Öppna fordringar bokförs som kreditförluster samt som rättelser av kund- och andra fordringar omedelbart efter resultatlösa indrivningsåtgärder (Modellen till ekonomistadga 12 §).

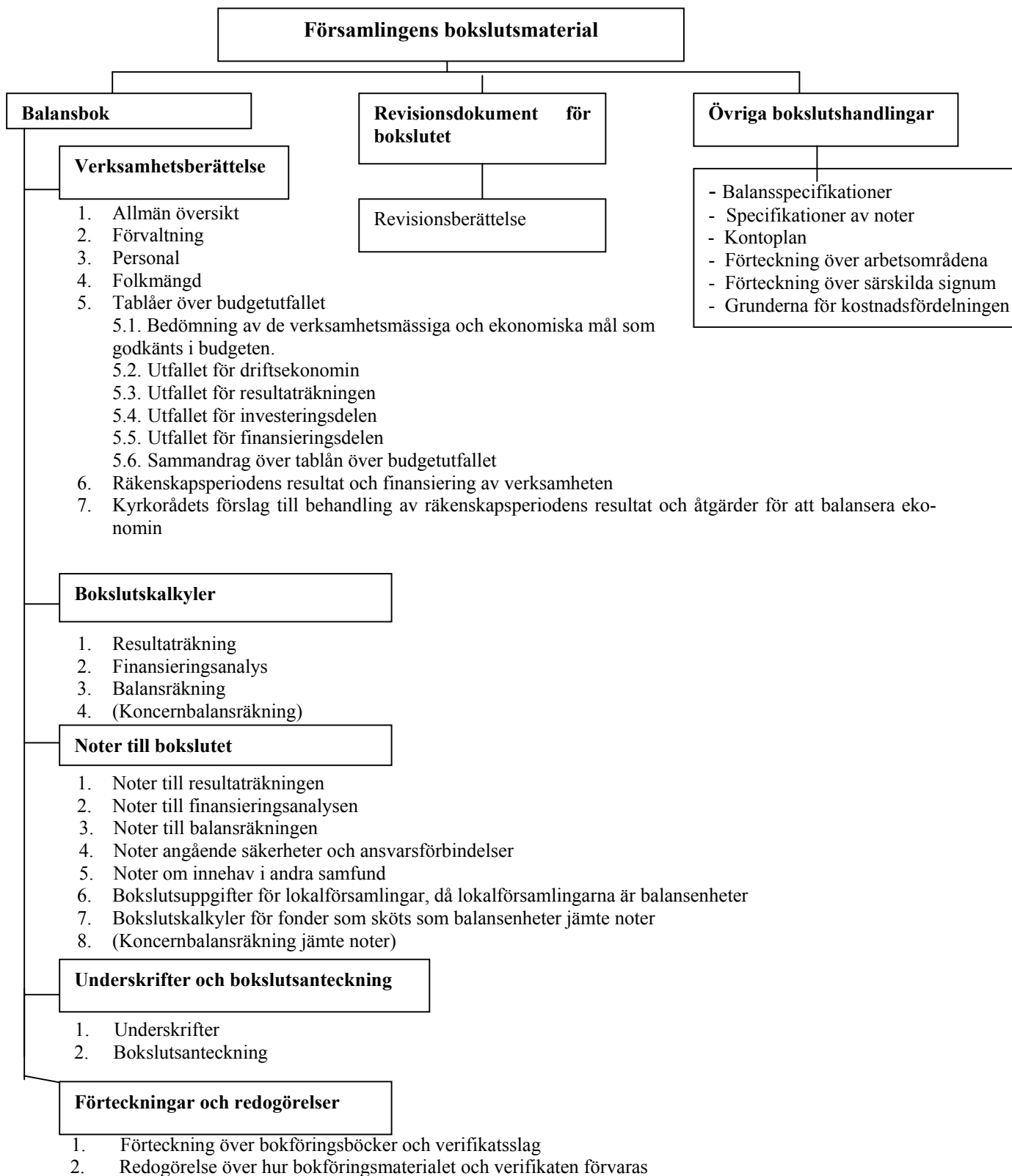
Öronmärkta kollekt och andra inkomster som samlats in för församlingens eget bruk och för ett visst ändamål, och detta ändamål uppfylls först under nästa räkenskapsperiod eller senare, tas i samband med bokslutet upp som rättelser av inkomster och resultatregleringar.

Kravet på rättelse och komplettering av bokföringen enligt kontantprincipen gäller inte affärshändelser av ringa betydelse. Huruvida en affärshändelse är av ringa betydelse eller inte bedöms i förhållande till räkenskapsperiodens årsbidrag och balansomslutningen. Dessutom

skall uppmärksamhet fästas vid penningbeloppet i affärshändelsen och det sammanlagda antalet motsvarande affärshändelser under räkenskapsperioden.

1.4. Bokslutet som en helhet

Balansboken och det övriga bokslutsmaterialet utgör följande helhet:

1.5. Konsolidering av gravvårdsfond och andra fonder som sköts som balansenheter i församlingens bokslut

I församlingens bokslut inkluderas bokslutsuppgifterna för gravvårdsfonden samt andra fonder som skötts som separat bokföring. Balansomslutningarna för gravvårdsfonden och de andra fonderna som skötts som balansenheter överförs i samband med upprättandet av bokslutet till grupperna *Förvaltade medel* och *Förvaltad kapital* i församlingens balansräkning. De totala intäkterna, de totala kostnaderna och en överföring från och till fonden för en gravvårdsfond och övriga fonder som sköts som balansenheter antecknas i församlingens resultaträkning som informativa poster före räkenskapsperiodens resultat. Resultaträkningen och balansräkningen jämte noterna till dessa för fonder som sköts som separat bokföring skall ingå i noterna till församlingens bokslut. Kyrkofullmäktige godkänner dessa fonders bokslut och beviljar ansvarsfrihet i samband med behandlingen av församlingens bokslut. Kyrkostyrelsen har givit en anvisning om administration och bokföring av skötselavtalsgravar (Kyrkostyrelsens cirkulär 30/2005)

1.6. Förvaring av bokslutet

Församlingens balansbok, dvs. verksamhetsberättelsen, bokslutskalkylerna, noterna, underskrifterna och bokslutsanteckningen samt förteckningarna och redogörelserna över bokföringsböckerna och verifikaten, skall förvaras permanent. Balansspecifikationerna och de övriga bokslutsdokumenten skall bevaras i minst 10 år efter räkenskapsperiodens utgång, såvida inte EU:s regelverk kräver att de förvaras längre än så. De skall ordnas så att det utan svårighet kan konstateras på vilket sätt databehandlingen har utförts (BokfL 2:10, 1). Övriga bokslutsdokument skall bindas in som ett separat dokument, om dessa upprättas som pappersutskrift. Om de övriga bokslutsdokumenten ingår i balansboken förvaras de permanent.

Räkenskapsperiodens verifikat, korrespondens om affärshändelser och avstämningar vid maskinell bokföring samt annat bokföringsmaterial än det som nämns ovan skall bevaras i 10 år i enlighet med församlingarnas arkivstadga. Frister när det gäller till exempel fordringsärenden kan dock kräva att balansspecifikationerna, verifikaten och korrespondensen bevaras längre än minimitiden om 10 år.

Bokförings- och bokslutsmaterialiet med undantag för balansboken får bevaras i ett maskinläsbart datamedium. Verifikaten och de bokföringsnoteringar som gjorts på basis av dessa får samtidigt förvaras i ett maskinläsbart datamedium (BokfL 2:8, 2). Bokföringsmaterialiet skall därför sparas på två olika datamedier. De skall bevaras åtskilt från varandra i säkra utrymmen som inte är i omedelbar förbindelse med varandra (HIM:s beslut 47/1998).

1.7. Bokslutets offentlighet

Församlingens bokslut och de dokument som ingår i detta är offentliga efter att kyrkorådets medlemmar och ekonomichefen har undertecknat bokslutet (OffL 6:2). Förutom resultaträkningen, balansräkningen, finansieringsanalysen, den eventuella koncernbalansräkningen och noterna till dessa är även balansspecifikationerna och specifikationerna av noterna offentliga till den del de inte innehåller sekretessbelagda uppgifter. Till exempel balansspecifikationernas förteckningar över öppna fordringar är inte offentliga. Inte heller är t.ex. uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögenhet eller inkomster som baserar sig på under-

stöd eller förmån eller uppgifter som på annat sätt beskriver personens ekonomiska ställning offentliga dokument. (Se lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet 6:24)

2. Balansbok

Verksamhetsberättelsen, bokslutskalkylerna, noterna till bokslutet, underskrifterna och bokslutsanteckningen samt förteckningar och utredningar som gäller bokföringsböckerna och verifieraten inbundna i en pärm benämns balansbok. Sidorna i balansboken skall ha en löpande numrering. Balansboken skall bindas in omedelbart efter att bokslutet färdigställts och på så sätt att sidorna inte utan svårigheter kan lösgöras från varandra.

Om det lagstadgade material som skall ingå i balansboken är ringa till omfånget, kan man låta även de andra bokslutsdokumenten ingå i balansboken. En kopia av revisionsberättelsen fogas inte till balansboken eftersom revisionsberättelsen i original arkiveras i enlighet med församlingens arkivstadga. I det fall att församlingen uppgör en separat årsredovisning för publicering kan till denna också fogas en kopia av revisionsberättelsen.

2.1. Verksamhetsberättelse

2.1.1. Bestämmelser om verksamhetsberättelsen

Kyrkorådet skall för varje kalenderår utarbeta en verksamhetsberättelse över församlingens förvaltning, ekonomi och verksamhet samt, inom den tid som fastställs i reglementet, överlämna berättelsen till kyrkofullmäktige för behandling (KO 9:6, 1). Enligt kyrkorådets modellreglemente (modell A,4:21 och modell B,4:16) skall kyrkorådet årligen till kyrkofullmäktige lämna en berättelse över församlingens verksamhet under föregående år.

I verksamhetsberättelsen framläggs församlingens mål, verksamhet och ekonomiska ställning i korthet. Där presenteras de verksamhetsmål och ekonomiska mål som godkänts i budgeten samt hur de uppfyllts under räkenskapsåret. Den skall också ge information om sådana väsentliga frågor angående församlingens ekonomi som inte specificeras i resultaträkningen, balansräkningen eller noterna till dessa. Därutöver skall verksamhetsberättelsen presentera en förteckning över initiativ som väckts av församlingsmedlemmarna och de förtroendevalda samt kyrkorådets åtgärder som föranletts av dessa (KO 9:6, 2–3).

De församlingar som önskar ge bl.a. församlingsmedlemmarna och sina samarbetspartner mer detaljerad information om verksamheten under det gångna året än vad som ges i verksamhetsberättelsen kan sammanställa en separat årsredovisning i informations- och kommunikationssyfte. I årsredovisningen presenteras i allmänhet verksamheten tillsammans med bilder och de ekonomiska frågorna behandlas enbart i en komprimerad form.

2.1.2. Allmän översikt

Kyrkorådets ordförande och ekonomichefen avfattar en allmän översikt över församlingens verksamhet och ekonomins utveckling under den gångna räkenskapsperioden. Översikten presenterar de viktigaste händelserna under räkenskapsperioden och omedelbart efter räkenskapsperiodens utgång innan bokslutet är klart. I denna del presenteras en analys av verksamheten och ekonomin i sin helhet samt de centrala förändringarna som verksamhetsstati-

stiken och den ekonomiska statistiken uppvisar. Verksamhetsberättelsen skall innehålla en bedömning av den förväntade framtida utvecklingen. Här kan man presentera bl.a. utvecklingsplaner för församlingens verksamhet, möjligheter, hot och framtidsutsikter.

De förändringar i församlingens verksamhet som skall läggas fram i den allmänna översikten kan till exempel vara nya samarbetsformer med grannförsamlingar eller kommunen, en ökning eller minskning av serviceformerna samt utvecklingsprojekt som delvis finansierats av Europeiska unionen.

Verksamhetsberättelsen skall ge information om sådana väsentliga händelser i anknytning till församlingens ekonomi, vilka inte specificeras i resultaträkningen och balansräkningen. I verksamhetsberättelsen kan man också redogöra för till exempel genomförda eller startade investeringsprojekt.

Utvecklingstrender som inverkar på församlingens verksamhet och ekonomiska ställning skall läggas fram i komprimerad form. Storleken på inkomstskatteprocenten och utvecklingen för kyrkoskatteintäkterna skall bedömas med hänsyn till församlingens uppgifter och mål liksom även verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna. Väsentliga förändringar eller ändringsbehov som man känner till när det gäller församlingens uppgifter och inkomstgrunder skall läggas fram i denna del av verksamhetsberättelsen. Ändringar som inverkar på församlingens inkomstgrund är bland annat kyrkoskatteinkomsternas utveckling, förändringar i beskattningssystemet, förändringar i näringslivet och sysselsättningen inom församlingens område vilka inverkar på skatteunderlaget samt till exempel förändringar i Kyrkans Centralfonds möjligheter att bistå mindre bemedlade församlingar.

I verksamhetsberättelsen presenterar man också viktiga ändringar i verksamheten och ekonomin som skett efter räkenskapsperiodens utgång och som inte beaktats i budgeten för nästa räkenskapsperiod. Särskilt sådana händelser som man vet att väsentligt minskar församlingens inkomster eller försvagar församlingens verksamhetsförutsättningar, eller orsakar väsentliga öknings i utgifterna skall läggas fram.

2.1.3. Förvaltningsorganens sammansättning och verksamhet

Antalet medlemmar i kyrkofullmäktige, kyrkorådet och de övriga förvaltningsorganen, deras sammansättning och antalet sammankomster presenteras i denna del. Förvaltningsstrukturen kan åskådliggöras med hjälp av ett schema. Kyrkofullmäktiges och kyrkorådets viktigaste beslut och verkställandet av dessa under det gångna året skall också redogöras för i korthet.

Denna del av verksamhetsberättelsen skall inkludera en förteckning över de initiativ som väckts av församlingsmedlemmarna och de förtroendevalda och kyrkorådets åtgärder som föranleds av dessa. Med tanke på beviljandet av ansvarsfrihet är det motiverat att man i församlingen har utsett redovisningsskyldiga förtroendemän och tjänsteinnehavare enligt 15 kap. 5 § i kyrkolagen.

2.1.4. Personal

Det totala antalet anställda, könsfördelningen och genomsnittsåldern läggs fram enligt läget på bokslutsdagen. I antalet anställda skall man medräkna heltidsanställda, deltidsanställda och sysselsatta arbetstagare som har fast anställning eller visstidsanställning hos församlingen. Deltidsarbetande praktikanter och arbetstagare som ingått läroavtal skall också tas med.

Personer som inte står i arbetsrättsligt anställningsförhållande till församlingen tas däremot inte med. Lönesummans årliga utveckling presenteras.

Om församlingen har utarbetat en personalberättelse skall denna nämnas i denna del. Om församlingen inte har utarbetat någon personalberättelse skall verksamhetsberättelsen innehålla mer detaljerad information om personalärenden, till exempel sjukfrånvaro, pensionsavgångar, tjänstledigheter, utbildningsdagar/person och utvecklingsprojekt. Kyrkostyrelsen har i cirkulär 19/1999 rekommenderat att en personalberättelse (personalbokslut) skall göras upp som en del av den årliga verksamhetsberättelsen. Kraven gällande personalens datasekretess skall iakttas då uppgifter ges ut.

2.1.5. Ändringar som skett i församlingens folkmängd

I verksamhetsberättelsen skall församlingen uppge folkmängden i församlingen (= antalet närvarande medlemmar) i början och slutet av verksamhetsåret, antalet födda, antalet avlidna, flyttningsrörelsen samt antalet personer som anslutit sig till eller utträtt ur kyrkan. Medlemmarnas åldersfördelning, regionala fördelning inom församlingens område etc. presenteras utifrån församlingens behov.

2.1.6. Budgetutfallet

2.1.6.1. Utgångspunkter för uppföljningen

Församlingens ekonomi skall skötas enligt den godkända budgeten (KO 15:2, 1). I samband med bokslutet presenteras utfallet för de verksamhets- och ekonomimål, anslag och beräknade inkomster som kyrkofullmäktige har godkänt i budgeten. Kyrkorådet, övriga redovisningsskyldiga förvaltningsorgan och tjänsteinnehavare ansvarar för sammanställandet av tablån över budgetutfallet.

Budgeten består av en driftsekonomi- och en resultaträkningsdel samt en investerings- och en finansieringsdel. Tablån över budgetutfallet följer samma struktur. Tablån över budgetutfallet upprättas i enlighet med samma schema enligt vilket kyrkostyrelsen har godkänt budgeten för verksamhetsenheten, uppgiftsområdet och projektet. I det fall att församlingen har en fond som sköts som separat bokföring (balansenhet), till exempel för diakoniarbetet, presenteras i verksamhetsberättelsen församlingens egen verksamhet och separat fondens verksamhet till gagn för uppgiftsområdet *Diakoni*.

Församlingsråden och kapellråden godkänner verksamhets- och ekonomimålen för sin församling i samband med upprättandet av budgeten. De ger i samband med bokslutet en redogörelse till (gemensamma) kyrkofullmäktige om hur de godkända målen realiserats.

2.1.6.2. Hur målen har uppfyllts

Församlingens mål för verksamheten och ekonomin fastställs i budgeten och i verksamhets- och ekonomiplanen (KO 15:1, 2). Kyrkofullmäktige beslutar om budgetens verksamhetsmål, anslag, beräknade inkomster samt deras bindningsnivå (Modellen till ekonomistadga, 4,1). De mål som godkänts i budgeten är bindande. Om kyrkofullmäktige ändrar budgetens anslag och/eller de beräknade inkomsterna mitt under budgetåret, skall förslaget till ändring av anslaget eller de beräknade inkomsterna också innehålla en redogörelse för ändringens inverkan på verksamhetsmålen. På motsvarande sätt skall i ett förslag till ändring av verksam-

hetsmålen utredas ändringens inverkan på anslagen och de beräknade inkomsterna (Modell till ekonomistadga 6, 3).

Att målen är viktiga och skall iakttas framhävs i olika bestämmelser. Kyrkorådet och kyrkofullmäktige tillställs rapporter om hur målen uppfylls även under räkenskapsperioden, och kyrkorådet ger i verksamhetsberättelsen en redogörelse till kyrkofullmäktige om hur målen uppfyllts.

Hur verksamhetsmålen har uppfyllts kan bedömas bland annat genom att man besvarar följande frågor:

- Har man gått i den riktning målen visade?
- Har utvecklingsåtgärderna lyckats?
- Hur och med vilka medel har målen nåtts?

Nyckeltalen för resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen hjälper församlingen att bedöma hållbarheten i sin ekonomi och jämföra den egna ekonomiska ställningen med jämförelsegrupper. Det är bra att granska nyckeltal som beskriver effektiviteten för flera år i rad, eftersom detta visar i vilken riktning utvecklingen går. Det är skäl att särskilt följa de ekonomiska nyckeltalen om man under räkenskapsåret satsat väldigt mycket på att nå de ekonomiska målen eller om det har skett en väsentlig svängning eller kursändring i omständigheterna.

Verkningsfullheten kan förutom genom självutvärdering utvärderas så att man frågar eller intervjuar församlingsmedlemmarna eller personer som deltagit i verksamhetsformerna eller via någon annan responskanal hör deras åsikter. När man utvärderar verksamheten och ekonomin är det bra att komma ihåg att ett nyckeltal, till exempel priset på en tjänsteprestation eller antalet besökare i en klubb per medarbetare, framställer fakta, men att det lönar sig att granska saker ur många olika synvinklar. Det är skäl att i mån av möjlighet studera verksamheten och ekonomin som tidsserier under flera efterföljande år. Det är viktigt att man så klart och entydigt som möjligt redogör för utfallet för alla de centrala mål som uppställts i budgeten.

2.1.6.3. Hur de beräknade inkomsterna och anslagen har realiserats

Ett anslag är en av kyrkofullmäktige i budgeten för en verksamhetsenhet eller ett uppgiftsområde beviljad, till eurobeloppet och ändamålet begränsad, fullmakt att använda medel för att utföra en viss uppgift eller genomföra ett projekt. Kyrkofullmäktige fattar också beslut om de beräknade inkomsterna för verksamhetsenheterna eller uppgiftsområdena, per uppgifts-, projekt- eller inkomstslag.

I tablåerna över utfallet för anslag och beräknade inkomster ingår även de interna posterna (interna hyror och övriga interna debiteringar samt kalkylmässiga poster). De av kyrkofullmäktige godkända beräknade inkomsterna och anslagen samt de realiserade intäkterna och kostnaderna samt skillnaden mellan dessa (verksamhetsbidraget) skall framgå av tabblån över utfallet. Det rekommenderas att den ursprungliga budgeten och de ändringar som under räkenskapsperioden gjorts i denna läggs fram separat. I tabblån över budgetutfallet utreds orsaken till betydande avvikelser.

I tabblån över utfallet visas de budgeterade utgifterna och inkomsterna och de faktiska intäkterna och kostnaderna som bruttobelopp oberoende av om bindningen i budgeten har fastställts enligt brutto- eller nettoprincipen. Gentemot fullmäktige är det skäl att framhäva de

bindande posterna i tablån över utfallet genom skuggning, fet stil eller på något annat överskådligt sätt.

Ändringar i budgeten under budgetåret skall göras omedelbart när ändringsbehovet blir känt. Efter budgetåret kan ändringar i budgeten göras bara i undantagsfall. I samband med bokslutet görs budgetändringar inte längre, utan kyrkofullmäktige tar ställning till överskridningar eller underskridningar i samband med fastställandet av bokslutet.

Utfallet för driftsekonomidelen

I utfallet för driftsekonomidelen analyseras överskridningarna eller underskridningarna av anslagen och de beräknade inkomsterna samt orsakerna till dessa till den del kyrkofullmäktige inte har godkänt dem tidigare i form av budgetändringar. Tablån över utfallet skall läggas fram minst på den bindningsnivå på vilken kyrkofullmäktige har godkänt anslagen och de beräknade inkomsterna för olika uppgiftsområden. Tillverkningen för eget bruk skall tas upp på samma sätt som den har godkänts i budgeten.

I tablån över driftsekonomin utfall presenteras uppgiftsområdesvis de externa intäkterna och kostnaderna samt, separat, uppgiftsområdets interna intäkter och kostnader, avskrivningar, nedskrivningar, kalkylmässiga poster samt bidrag som hänför sig till arbetsområdet. En utfallsjämförelse för målen samt anslagen och de beräknade inkomsterna kan göras i enlighet med tabellen nedan:

DRIFTSEKONOMIDEL				
Verksamhetsenhet/Uppgiftsområde				
Verksamhetsidé/Uppgift				
Målen och deras uppfyllelse				
Motivering				
	Budget	Budgetändringar	Användning av anslag Beräknade inkomster som förverkligats	Över-/underskridning av anslag/beräknade inkomster
NYCKELTAL				
EKONOMI				
Verksamhetsintäkter (externa)				
Verksamhetskostnader (externa)				
Verksamhetsbidrag 1 (externt)				
Verksamhetsintäkter (interna)				
Verksamhetskostnader (interna)				
Verksamhetsbidrag 2 (externt och internt)				
Avskrivningar och nedskrivningar				
Kalkylmässiga poster:				
Interna räntekostnader				
Överföringsintäkter/-kostnader				
Bidrag som hänför sig till arbetsområdet (externa och interna)				

Tabblån över utfallet kan förutom de kostnader som ingår i anslaget även innehålla de totala kostnaderna för en uppgift/prestation enligt anvisningen för fördelning av kostnader. Dyliga tal som illustrerar effektiviteten hos en uppgift/prestation är bland andra:

- Förtroendemannaförvaltningen	€/möte, €/beslut
- Musikarbetet	€/antalet deltagare i musikevenemang
- Familjerådgivningen	€/samtal
- Ekonomiförvaltningen	€/verifikat
- Begravningsväsendet	€/begravning
- Diakonin	€/klientkontakt
- Barnarbetet	€/klubbmedlemmar
- Ungdomsarbetet	€/klubbmedlemmar
- Skriftskola	€/medlemmar i konfirmationsundervisningen

Utfallet för resultaträkningsdelen

Resultaträkningsdelen innehåller, förutom driftsekonomidelens poster, skatteintäkter, beskattningskostnader, avgifter till centralfonden, verksamhetsbidrag, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Posterna i resultaträkningsdelen, till exempel verksamhetsintäkterna och verksamhetskostnaderna, läggs fram enligt samma bindningsnivå som i budgeten.

Avskrivningar enligt plan och nedskrivningar behandlas inte som anslag i budgeten, eftersom det i samband med dessa inte är fråga om användning av pengar. Avskrivningar och nedskrivningar läggs fram i bokslutet bland annat därför att avskrivningarna är bundna av grunderna i den av fullmäktige godkända avskrivningsplanen.

Före räkenskapsperiodens resultat presenteras intäkter, kostnader och överföring från och till fonden för fonder som sköts som separat bokföring som informativa poster. De totala intäkterna, totala kostnaderna och överföringar från och till fonden för gravvårds-, donations- och andra fonder som sköts som separat bokföring inverkar inte på räkenskapsperiodens resultat.

Avskrivningsdifferensen och förändringar av reserver och fonder är poster för behandling av resultatet. De är varken anslag eller beräknade inkomster. Kyrkorådet gör samtidigt ett beslutsförslag till kyrkofullmäktige om posterna för behandlingen av resultatet och behandlingen av räkenskapsperiodens resultat.

Utfallet för finansieringsdelen läggs fram i tusen euro enligt följande uppställning. (Obs. Interna poster är inkluderade):

	Ursprunglig Budget	Budget- förändringar	Användning av anslag/ Beräknade inkomster	Över-/under- skridning av som reali- serats anslag/beräknade inkomster
Verksamhetsintäkter				
Ersättningar				
Intäkter från försäljning				
Avgiftsintäkter				
Hyresintäkter				
Intäkter från skogsbruk				
Kollekter, insamlingar och donationsmedel				
Understöd och bidrag				
Övriga verksamhetsintäkter				
Interna intäkter				
Förändring i produktlager				
Tillverkning för eget bruk				
Verksamhetskostnader				
Personalkostnader				
Löner och arvoden				
Lönebikostnader				
Köpta tjänster				
Hyror				
Interna kostnader				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden				
Ökning av lager (+)				
/eller minskning av lager (-)				
Beviljade understöd				
Övriga verksamhetskostnader				
Verksamhetsbidrag				
Skatteintäkter				
Kyrkoskatteinkomster				
Andel av samfundsskatteintäkterna				
Beskattningskostnader				
Avgifter till centralfonden				
Verksamhetsunderstöd				
Finansiella intäkter och kostnader:				
Ränteintäkter				
Övriga finansiella intäkter				
Interna ränteintäkter				
Nedskrivningar på investeringar				
Räntekostnader				
Övriga finansiella kostnader				
Interna räntekostnader				
Årsbidrag				
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan				
Nedskrivningar				
Extraordinära intäkter och kostnader				
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Interna överföringsposter				
Interna överföringsintäkter				
Interna överföringskostnader				
Fonder som sköts som separat bokföring				
Intäkter				
Kostnader				
Överföring från/till fond				
Räkenskapsperiodens resultat				
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens				
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver				
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder				
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)				

Specifikation av skatteintäkterna

Inkomsterna från kyrkoskatten och andelen av samfundsskatten anges separat enligt följande:

Ursprunglig budget	Förändringar i budgeten	Beräknade inkomster som realiserats	Över-/under-av de beräknade inkomsterna
--------------------	-------------------------	-------------------------------------	---

Kyrkoskatt
Andel av samfundsskatte-
intäkterna
Totalt

Av grunderna för fastställandet av kyrkoskatten anges inkomstskatteprocenten och eventuellt hela kyrkans fördelningsandelar av kyrkoskatten och samfundsskatten samt församlingens fördelningsandel av dessa och förändringarna i dessa jämfört med föregående år.

Utfallet för investeringsdelen

Tablån över utfallet för investeringarna sammanställs projektvis eller projektgruppsvis på samma sätt som i budgeten, till exempel så här:

	Kostnadskalkyl och ändringar i den	Föregående års bruk	Ursprunglig budget	Budget-ändringar	Budgeten efter förändringarna	Utfall	Över-/underskridn.	Av kostnadskalkylen har använts 31.12
Uppgiftsområde								
Projekt A								
Inkomster								
Utgifter								
Nettoutgifter								
Projekt B								
Inkomster								
Utgifter								
Nettoutgifter								
Investeringar sammanlagt								

Kostnadskalkylen och dess ändringar skall omfatta alla ändringar som kyrkofullmäktige godkänt, även ändringar som gjorts före budgetåret.

I tablån över budgetutfallet uppföljs även inkomsterna av ett projekt eller en projektgrupp samt utfallet för nettoutgifterna. Investeringsinkomster är t.ex. finansieringsandelar och försäljningsinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva. Finansieringsandelarna bokförs som inkomster i bokslutet enligt kontantprincipen. Erhållna byggnadsunderstöd bokförs som utgiftskorrigeringar på kontot *Pågående arbeten och nyanläggningar* till högst ett belopp som motsvarar utgifterna. Understöd erhållna innan utgifterna realiserats bokförs som resultatregleringar. I noterna till bokslutet utreds väsentliga uppgifter i anslutning till bokföringsposterna.

Ändringar i investeringsreserverna tas inte upp i tablån över budgetutfallet, utan de presenteras i samband med poster som hänför sig till behandlingen av räkenskapsperiodens

resultat (se Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin).

Försäljningsintäkter från tillgångar som hör till bestående aktiva behandlas som inkomster i tablån över investeringsdelens utfall på samma sätt som de eventuellt har behandlats i budgeten. Om försäljningsvinster eller försäljningsförluster från tillgångar som hör till bestående aktiva har noterats med resultatpåverkan skall de även i tablån över utfallet behandlas som intäkter eller kostnader för driftsekonomin.

Utfallet för finansieringsdelen

Finansieringsdelen ger information om på vilket sätt församlingens verksamhet gett upphov till intern finansiering och hur församlingen använt flödet av intern finansiering. Med hjälp av den sammanställer man en analys över den interna finansieringen, investeringarna, ut- och inlåningen samt den övriga finansieringsverksamheten.

Tablån över utfallet för finansieringsdelen läggs fram i tusen euro enligt följande uppställning:

	Ursprunglig budget	Ändringar i budgeten	Budgetanvändning/ Beräknade inkomster som realiserats	Över-/underskridning av anslag/beräknade inkomster
Den ordinarie verksamhetens och investeringsverksamhetens penningflöde				
Intern finansiering				
Årsbidrag				
Extraordinära poster				
Rättelseposter till intern finansiering				
Investeringar				
Investeringsutgifter				
Finansieringsandelar för investeringsutgifter				
Försäljningsinkomster från bestående aktiva				
Den ordinarie verksamhetens och investeringsverksamhetens nettoppenningflöde				
Finansieringsverksamhetens penningflöde				
Förändringar i utlåning				
Ökning av lånefordringar				
Minskning av lånefordringar				
Förändringar i lånebeståndet				
Ökning av långfristiga lån				
Minskning av långfristiga lån				
Förändring i kortfristiga lån				
Övriga förändringar av likviditeten				
Finansieringsverksamhetens nettoppenningflöde				
Förändring i penningmedel				
Totala mängden penningmedel				

Utlån är lån beviljade åt andra församlingar eller dottersamfund som är helt i församlingens ägo. Minskningar i utlåningsfordringarna är amorteringar på lånen till församlingen under räkenskapsperioden.

Ökningen av långfristiga lån visar beloppet av nya långfristiga lån som församlingen lyft under räkenskapsåret. Minskningen i långfristiga lån visar hur mycket som amorterats på lånen. Den minskning av långfristiga lån som räkenskapsperiodens balansräkning och balansräkningarna för föregående räkenskapsperioder uppvisar kan vara olika tal, eftersom följande års låneamorteringar överförs från långfristiga till kortfristiga lån då balansräkningen upprättas. I tabblån över utfallet läggs posterna fram som brutto även om kyrkofullmäktige i budgeten skulle ha godkänt förändringen i långfristiga lån som en bindande post. Bindningsnivån skall framhävas till exempel med skuggning.

Förändringen i kortfristiga lån visar differensen mellan ökningarna och minskningarna av kortfristiga lån.

Finansieringsdelen presenteras i detta sammanhang med samma noggrannhet som den godkänns i budgeten. Man kan inte förutsätta en inkludering av ändringar i gruppen *Övriga förändringar av likviditeten* i budgeten under räkenskapsperiodens gång. Väsentliga förändringar i likviditeten som man känner till borde dock visas på en egen rad i budgeten och i så fall skall de visas på samma sätt i tabblån över budgetutfallet.

Sammanfattning av tabblåerna över budgetutfallet

Över budgetens bindande beräknade inkomster och anslag kan man framställa en sammanfattande tabell, dit man har samlat den ursprungliga budgeten för, samt i den gjorda ändringar, de av kyrkofullmäktige godkända bindande posterna i driftsekonomi-, resultaträknings-, investerings- och finansieringsdelarna, de realiserade anslagen och beräknade inkomsterna samt avvikelser i förhållande till den godkända budgeten. I tabellen är det ändamålsenligt att ange om ett anslag eller en beräknad inkomst har godkänts av kyrkofullmäktige till brutto- eller nettobelopp.

2.1.7. Räkenskapsperiodens resultat och finansiering av verksamheten

I denna del presenteras resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen (samt en eventuell koncernbalansräkning) i tusen euro i syfte att ge en helhetsbild av räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten. Förutom bokslutsåret kan motsvarande uppgifter för föregående år medtas i kalkylerna.

Kalkylerna kan läggas fram med en noggrannhet på tusen euro och enligt det korta schemat för resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning. Obs! I kalkylerna medtas bara de externa intäkterna och kostnaderna.

2.1.7.1. Resultaträkningen och dess nyckeltal

Hur de intäkter som periodiserats på räkenskapsperioden räcker till för de periodiserade kostnaderna beskrivs med hjälp av resultaträkningens mellanresultat, dvs. verksamhetsbidraget, årsbidraget och räkenskapsperiodens resultat. På basis av resultaträkningen uträknas de nyckeltal som presenteras i denna del och deras betydelse för församlingen analyseras. Resultaträkningen för den gångna och den föregående räkenskapsperioden läggs fram enligt följande schema:

Resultaträkning

	2007	2006
Verksamhetsintäkter		
Förändring av produktlager		
Tillverkning för eget bruk		
Verksamhetskostnader		
Verksamhetsbidrag		
Skatteinkomster		
Beskattningskostnader		
Avgifter till centralfonden		
Verksamhetsunderstöd		
Finansiella intäkter och kostnader		
Årsbidrag		
Avskrivningar och nedskrivningar		
Extraordinära intäkter och kostnader		
Räkenskapsperiodens resultat		
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens		
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver		
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder		
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		

Resultaträkningen skall sammanställas mer detaljerat än vad ovannämnda schema anger om detta är nödvändigt för att de faktorer som inverkat på resultatet skall kunna klarläggas.

Räkenskapsperiodens resultat är skillnaden mellan de intäkter och kostnader som periodiserats till räkenskapsperioden. Eftersom skillnaderna i avskrivningarnas och investeringarnas storlek samt de extraordinära intäkterna och kostnaderna kan ha en avsevärd inverkan på räkenskapsperiodens resultat kan den interna finansieringens tillräcklighet inte direkt bedömas på basis av räkenskapsperiodens resultat.

Efter räkenskapsperiodens resultat visas avskrivningsdifferens- och resultatbehandlingsposter. Räkenskapsperiodens överskott kan överföras till investeringsreserver eller fonderas med tanke på kommande investeringar. Ovan nämnda poster skall inte presenteras i verksamhetsberättelsen som kostnader för räkenskapsperioden. Minskningar av reserver och fonder ökar räkenskapsperiodens överskott eller minskar räkenskapsperiodens underskott. **Räkenskapsperiodens överskott (underskott)** överförs till raden **Räkenskapsperiodens över-/underskott** i balansräkningen.

Nyckeltalen för en period på minst tre år presenteras direkt efter resultaträkningen.

Nyckeltal för resultaträkningen:

	2005	2006	2007
Verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna, %			
Årsbidragets andel av avskrivningarna %			
Årsbidrag, euro/medlem			

Verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna, %

= $100 * \text{Verksamhetsintäkter} / (\text{Verksamhetskostnader} -/+ \text{Ökning/minskning av produktlager} + \text{Tillverkning för eget bruk})$

Nyckeltalet visar hur mycket av församlingens verksamhetskostnader som har täckts med verksamhetsintäkterna.

Årsbidragets andel av avskrivningarna %

$$= 100 * \text{Årsbidrag} / \text{Avskrivningar}$$

Årsbidraget anger den interna finansiering som blir kvar för investeringar och amorteringar på lån. Årsbidraget är ett viktigt tal när man utvärderar tillräckligheten hos den interna finansieringen. Om nyckeltalet är 100 % eller mer, har räkenskapsperiodens intäkter varit minst lika stora som kostnaderna. Grundregeln är att om årsbidraget är av samma storleksklass som avskrivningarna, är församlingens ekonomi i balans, de extraordinära posterna obeaktade. Denna regel gäller bara när avskrivningarna och investeringarna i genomsnitt är lika stora under en längre period. Med investeringar avses då egenanskaffningsutgifterna för investeringar, som man får fram genom att dra bort finansieringsandelar från Kyrkans centralfond, EU, Museiverket o.d. från investeringsutgifterna. Räkenskapsperiodens resultat ger inte en riktig bild av intäkternas tillräcklighet om avskrivningarna är avsevärt mindre än ersättningsinvesteringarna under en längre period än den tid verksamhets- och ekonomiplanen avser.

Om egenanskaffningsutgifterna för investeringarna under ekonomiplaneringsperioden eller en lite längre tidsperiod i genomsnitt är betydligt större per år än årsbidraget, finansieras investeringarna med influtna medel (bokföringsmässigt genom att man använder fonder, överskott eller reserver) eller med budgetlån. Årsbidraget borde under ekonomiplaneringsperioden eller en lite längre tidsperiod vara ungefär lika stort per år som summan av egenanskaffningsutgifterna för investeringarna och låneamorteringarna.

Om ett exceptionellt stort avskrivningsbart investeringsprojekt förläggs till planeringsperioden eller planerade investeringar flyttats till framtiden skall tillräckligheten hos årsbidraget utvärderas på längre sikt än för ekonomiplaneringsperioden. Församlingens intäkter och kostnader skall vara i balans under ekonomiplaneringsperioden.

I det fall att årsbidraget är mindre än avskrivningarna under hela planeringsperioden är församlingens interna finansiering svag och man måste vidta åtgärder för att balansera ekonomin. På lång sikt får intäkterna inte heller vara mycket större än kostnaderna, för då är inkomstskatteprocenten för hög i relation till kostnaderna.

Årsbidrag, euro/medlem

Årsbidragets eurobelopp per medlem används som nyckeltal för utvärdering av tillräckligheten hos den interna finansieringen. Då man räknar ut nyckeltalet fördelas årsbidraget på antalet närvarande församlingsmedlemmar. Med antalet medlemmar avses församlingens närvarande folkmängd vid räkenskapsårets slut. Med hjälp av nyckeltalet kan man följa upp huruvida församlingens ekonomi håller på att förbättras eller försämrats. Man kan inte ställa upp något genomsnittligt målvärde som gäller alla församlingar. Den tillräckliga storleken på årsbidraget bestäms av församlingens investeringsbehov och de avskrivningar som görs i och med investeringarna. Dessutom inverkar beloppet av amorteringar på lån samt extraordinära intäkter och kostnader på hur stort församlingens årsbidrag borde vara. Ett målvärde för årsbidraget kan tas fram så att summan av de investeringar och låneamorteringar som realiserats under planeringsperioden eller en lite längre period divideras med antalet år och det tal som då fås divideras med folkmängden i församlingen. Då man uppskattar finansieringsbehovet beaktar man också eventuella upplupna överskott samt investeringsreserver eller -fonder för

kommande projekt samt även församlingens skuldsättningsgrad. Även förberedelser för att finansiera kommande investeringar tas i beaktande då årsbidragets storlek uppskattas.

2.1.7.2. Finansieringsanalysen och dess nyckeltal

I finansieringsanalysen bedöms årsbidragets tillräcklighet främst i relation till summan av investeringar och låneamorteringar under hela planeringsperioden eller under en ännu längre tidsperiod. I finansieringsanalysen presenteras separat nettobeloppet av den interna finansieringen och investeringarna och nettobeloppet av finansieringsverksamheten, dvs. förändringarna i ut- och inlåningen samt övriga förändringar i likviditeten. Skillnaden mellan (eller summan av) dessa två nettobelopp visar ändringen i församlingens penningtillgångar under räkenskapsperioden. I verksamhetsberättelsen presenteras finansieringsanalysen jämte de nyckeltal som bygger på analysen enligt följande:

Finansieringsanalys

	2007	2006
Den ordinarie verksamhetens och investeringsverksamhetens penningflöde		
Intern finansiering		
Årsbidrag +/-		
Extraordinära poster +/-		
Rättelseposter till intern finansiering +/-		
Investeringar		
Investeringsutgifter -		
Finansieringsandelar för investeringsutgifter +		
Försäljningsinkomster från bestående aktiva +		
Den ordinarie verksamhetens och investeringsverksamhetens nettopeningflöde +/-		
Finansieringsverksamhetens penningflöde		
Förändringar i utlåning		
Ökning av lånefordringar -		
Minskning av lånefordringar +		
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån +		
Minskning av långfristiga lån -		
Förändring i kortfristiga lån +/-		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar i förvaltade medel och förvalt kapital +/-		
Förändring i omsättningstillgångar +/-		
Förändring i långfristiga fordringar +/-		
Förändring i kortfristiga fordringar +/-		
Förändring i räntefria lång- och kortfristiga skulder +/-		
Övriga förändringar +/-		
Finansieringsverksamhetens nettopeningflöde +/-		
Förändring i penningmedel +/-		

Finansieringsanalysens nyckeltal:

	2005	2006	2007
- Intern finansiering för investeringar, %			
- Penningmedlens tillräcklighet, dagar			
- Låneskötselbidrag			

Nyckeltalen för minst tre år presenteras i verksamhetsberättelsen direkt efter finansieringsanalysen på samma sätt som resultaträkningens nyckeltal.

Intern finansieringsprocent för investeringar, %

$$= 100 * \text{Årsbidrag} / \text{Investeringarnas egenanskaffningsutgift}$$

Med investeringarnas egenanskaffningsutgift avses investeringsutgifter (brutto), från vilka man dragit bort de finansieringsandelar för investeringarna som erhållits från Kyrkans centralfond och andra externa aktörer.

Den interna finansieringen av investeringarna anger hur många procent av egenanskaffningsutgifterna för investeringarna som har finansierats med intern finansiering under räkenskapsperioden. Nyckeltalet subtraherat från hundra anger den procentandel som har finansierats med försäljningsinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva, lån eller en minskning av penningmedel.

Penningmedlens tillräcklighet, dagar

$$= 365 \text{ dgr} \times \text{Penningmedel 31.12} / \text{Betalningar ur kassan under räkenskapsperioden.}$$

Penningmedel per 31.12 utgörs av finansiella värdepapper samt kassa och bank. Betalningar ur kassan under räkenskapsperioden beräknas så att man räknar ihop följande poster i resultaträkningen och finansieringsanalysen:

Från resultaträkningen:

Verksamhetskostnader -/+ Ökning/minskning av produktlager + Tillverkning för eget bruk
Beskattningskostnader
Avgifter till centralfonden
Räntekostnader
Övriga finansiella kostnader

Från finansieringsanalysen:

Investeringsutgifter (brutto)
Ökning av utlåningen
Amorteringar på långfristiga lån

Församlingens likviditet beskrivs genom att man räknar ut penningmedlens tillräcklighet i dagar. Nyckeltalet uttrycker hur många dagars betalningar som man skulle kunna täcka med församlingens finansiella värdepapper samt kassa och bank på bokslutsdagen. Det går inte att ge några generella anvisningar om hur många dagars betalningar som borde kunna täckas med finansiella värdepapper, kassa och bank. Ett sätt att uppskatta saken är t.ex. att man med finansiella värdepapper, kassa och bank borde kunna betala församlingens betalningar ur kassan åtminstone fram till den tidpunkt man nästa gång får skatteinkomster.

Penningmedlens tillräcklighet kan också presenteras som en månatlig talserie eller grafiskt. Som belopp för penningmedlen använder man då antingen månadens genomsnittliga dagsaldo eller saldot för en viss utvald dag i månaden. Som betalningar ur kassan använder man då månadens utbetalningar och som dagskoefficient 30 dagar.

Låneskötselbidraget

$$= (\text{Årsbidrag} + \text{Räntekostnader}) / (\text{Räntekostnader} + \text{Låneamorteringar})$$

Låneskötselbidraget anger hur den interna finansieringen räcker till för betalning av ränta på främmande kapital och amorteringar på lån. Den interna finansieringen har varit tillräcklig för skötseln av lånen om nyckeltalet är ett eller större. När nyckeltalet är lägre än ett har församlingen tagit tilläggs lån, realiserat egendom eller använt sina penningmedel för att sköta lånen.

2.1.7.3. Balansräkningen och dess nyckeltal

Ur balansräkningen kan utläsas församlingens ekonomiska ställning på bokslutsdagen. Församlingens ekonomiska ställning kan utvärderas med hjälp av balansräkningens nyckeltal.

I verksamhetsberättelsen skall balansuppgifterna presenteras specificerade på så sätt att det går att räkna ut balansräkningens nyckeltal. I detta sammanhang kan balansräkningen framläggas med tusen euros noggrannhet.

Balansräkning

	2007	2006		2007	2006
AKTIVA			PASSIVA		
A BESTÅENDE AKTIVA			A EGET KAPITAL		
Immateriella tillgångar			Grundkapital		
Materiella tillgångar			Uppskrivningsfond		
Placeringar			Kapital som hänför sig till avtal om gravskötsel för all tid		
B FÖRVALTADE MEDEL			Övriga egna fonder		
Donationsfondernas särskilda täckning			Överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder		
Övriga förvaltade medel			Räkenskapsperiodens överskott/underskott		
C RÖRLIGA AKTIVA			B AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Omsättningstillgångar			Avskrivningsdifferens		
Fordringar			Reserver		
Långfristiga fordringar			C AVSÄTTNINGAR		
Kortfristiga fordringar			Avsättningar för pensioner		
Finansiella värdepapper			Övriga avsättningar		
Kassa och bank			D FÖRVALTAT KAPITAL		
			Donationsfondernas kapital		
			Övrigt förvalt kapital		
			E FRÄMMANDE KAPITAL		
			Långfristigt kapital		
			Skulder till kreditinstitut och försäkringsanstalter		
			Skulder till offentliga samfund		
			Skulder till övriga kreditgivare		
			Erhållna förskott		
			Skulder till leverantörer		
			Övriga skulder		
			Resultatregleringar		
			Kortfristigt kapital		
			Skulder till kreditinstitut och försäkringsanstalter		
			Skulder till offentliga samfund		
			Skulder till övriga kreditgivare		
			Erhållna förskott		
			Skulder till leverantörer		
			Övriga skulder		
			Resultatregleringar		

Räkenskapsperiodens överskott (underskott) överförs i bokföringen till balansräkningskontot Räkenskapsperiodens överskott/underskott innan bokslutet godkänns. Räkenskapsperiodens över-/underskott införs alltid på kontot Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder i den ingående balansen. Det går inte att överföra över-/underskottet till de andra posterna under det egna kapitalet. På beslut av kyrkofullmäktige kan man göra en överföring inom det egna kapitalet från kontot Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder till grundkapitalet eller av mycket motiverade skäl till fondkonton som ingår i posten Övriga egna fonder.

Balansräkningens nyckeltal:

	2005	2006	2007
- Soliditetsgrad, %			
- Finansiell förmögenhet, euro/medlem			

- Relativ skuldsättning, %
- Lånebestånd, euro/medlem

Nyckeltalen för minst tre år års tid presenteras i verksamhetsberättelsen efter balansräkningen på samma sätt som resultaträkningens och finansieringsanalysens nyckeltal.

Soliditetsgrad, %

$$= 100 * (Eget kapital + Avskrivningsdifferens + Reserver - Kapital som hänför sig till gravvårdsavtal för all tid) / (Hela kapitalet - Förvaltad kapital - Erhållna förskott)$$

Soliditetsgraden mäter församlingens soliditet, underskottstolerans och dess förmåga att klara av sina förbindelser i det långa loppet. Med hela kapitalet avses balansomslutningen och till erhållna förskott räknas både lång- och kortfristiga förskott. Endast de församlingar, som har kapital som hänför sig till gravvårdsavtalen för all tid men inte gravvårdsfonder, bokför *Kapital som hänför sig till gravvårdsavtal för all tid* som en post under eget kapital i församlingens balansräkning. Om soliditetsgraden är under 50 % är det främmande kapitalets andel alarmerande högt.

Finansiell förmögenhet, euro/medlem

$$= [(Fordringar + Finansiella värdepapper + Kassa och bank) - (Främmande kapital - Erhållna förskott)] / Folkmängd$$

Lång- och kortfristiga fordringar inklusive resultatregleringar och andra fordringar, finansiella värdepapper samt kassa och bank tas med i nyckeltalet för balansräkningens rörliga aktiva. Det lång- och kortfristiga främmande kapitalet upptas enligt värdet i balansräkningen med avdrag för lång- och kortfristiga erhållna förskott. Då man räknar ut nyckeltalet använder man som folkmängd församlingens närvarande medlemmar vid räkenskapsårets slut.

Nyckeltalet anger hur de likvida medlen räcker till för återbetalningen av det främmande kapitalet. En positiv differens mellan den finansiella förmögenheten och det främmande kapitalet visar det belopp som skulle bli kvar av den finansiella förmögenheten om det främmande kapitalet återbetalades. Församlingens finansiella förmögenhet borde vara ett positivt tal, vilket alltså innebär det att rörliga aktiva fordringar, finansiella värdepapper samt kassa och bank är större än det främmande kapitalet. Om man inom församlingen inte nyligen gjort någon stor investering med lånade medel och nyckeltalet för finansiell förmögenhet trots detta är negativt kan församlingens finansiella situation vara dålig.

Relativ skuldsättning, %

$$= 100 * (Främmande kapital - Erhållna förskott) / Driftsinkomster$$

Den relativa skuldsättningen anger hur många procent av församlingens driftsinkomster som skulle behövas för återbetalning av det främmande kapitalet. Med driftsinkomster avses i detta sammanhang räkenskapsperiodens verksamhetsintäkter, skatteintäkter och Kyrkans centralfonds understöd för komplettering av skatteintäkterna, understöd efter prövning och andra verksamhetsbidrag (med undantag för byggnadsunderstöd). I det fall att verksamhetsunderstöden utgör en stor andel av driftsinkomsterna, rekommenderas det att man också räknar ut nyckeltalet utan erhållna verksamhetsunderstöd.

När det gäller jämförelser mellan församlingarna är den relativa skuldsättningen ett bättre nyckeltal än soliditeten, eftersom varken åldern på de tillgångar som hör till bestående aktiva eller avskrivningsmetoden inverkar på nyckeltalets värde.

Lånebestånd, euro/medlem

$$= [\text{Främmande kapital} - (\text{Erhållna förskott} + \text{Leverantörsskulder} + \text{Resultatregleringar} + \text{Övriga skulder})] / \text{Folkmängd}$$

Med församlingens lånebestånd avses räntebärande främmande kapital. Till lånebeståndet räknas då hela det främmande kapitalet med avdrag för erhållna förskott samt leverantörsskulder, resultatregleringar och andra skulder. För att lånebeståndet skall kunna räknas ut direkt från balansräkningen i verksamhetsberättelsen, skall inga räntebärande lån registreras i ovan nämnda avdragbara poster vid bokföringen. Med folkmängd avses församlingens närvarande medlemsantal vid räkenskapsårets slut.

2.1.8. En församlingskoncerns verksamhet och ekonomi

I verksamhetsberättelsen för koncernens moderförsamling presenteras en kortfattad koncernbalansräkning jämte noter. En särskild anvisning för upprättande av koncernbalansräkning har givits som bilaga till cirkulär 40/2005.

I verksamhetsberättelsen skall finnas en sammanställning över uppgifter om församlingens dotter-, intressesamfund och övriga ägarintressesamfund. I sammanställningen räknar man upp församlingens dottersamfund enligt typ och verksamhetsområde samt intressesamfunden och de övriga ägarintressesamfunden. För varje samfund anges åtminstone församlingens innehav i procent och församlingens andel av samfundets egna kapital och räkenskapsperiodens vinst/förlust i euro.

Sammanställning av koncernens innehav i övriga samfund

Församlingskoncernens andel av samfundets

	innehav, %	egna kapital, €	räkenskapsperiodens vinst/förlust, €
Dottersamfund			
Aktiebolag			
Fastighets- och bostadsaktiebolag			
Övriga bolag			
Andelslag			
Föreningar			
Stiftelser			
Intressesamfund			
Övriga ägarintressesamfund			

Över församlingskoncernens innehav i andra samfund sammanställs en samfundsvis specifikation i noterna. I detta sammanhang görs även en kort presentation av sådana samfund i vilka församlingen har bestämmanderätt, men som församlingen inte alls äger samt dottersamfund till gravvårdsfonden.

I verksamhetsberättelsen redogörs för hur församlingen sköter övervakningen av dottersamfundens verksamhet och ekonomi. Av redogörelsen skall det framgå i vilken omfattning församlingen i egenskap av ägare har ställt upp mål för sina dottersamfund och hur ansvaret för

uppföljningen och rapporteringen av verksamheten i de samfund som faller under koncernstyrningen har fördelats på de olika organen och tjänsteinnehavarna i församlingen.

Verksamhetsberättelsen skall också innehålla information om förvärv av beslutanderätt under räkenskapsperiodens gång i samfund utanför koncernen samt om väsentliga förändringar i ägo- och rösträtten i dotter- och ägarintressesamfunden liksom även om betydande förändringar i samfundens affärsverksamhet och -område. I verksamhetsberättelsen kan man fritt formulerat ge uppgifter om väsentliga omständigheter som gäller utvecklingen av verksamheten i de samfund som ingår i koncernen, t.ex. om utvidgande eller inskränkande av verksamheten, investeringar, lån och säkerheter. Det är bra att också nämna antalet personer som varit i koncernsamfundens tjänst i slutet av räkenskapsperioden. I verksamhetsberättelsen presenteras för koncernen ytterst viktiga händelser, också sådana som inträffat efter att räkenskapsperioden gått ut och innan bokslutet blivit klart.

2.1.9. Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin

I anslutning till verksamhetsberättelsen skall kyrkorådet lämna ett förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin. Kyrkorådet lägger fram bokslutet och revisionsberättelsen samt eventuella genmälen på detta för behandling av kyrkofullmäktige.

Kyrkofullmäktige beslutar om fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet senast i juni det år som följer på budgetåret. I församlingens bokslut ingår också bokslutskalkylerna jämte noter för de gravvårds- och donationsfonder samt övriga fonder som sköts som separat bokföring. En kopia av revisionsberättelsen skall skickas till kyrkostyrelsen enligt kyrkostyrelsens anvisningar. (Modellen till ekonomistadga 33 §)

2.1.9.1. Behandling av räkenskapsperiodens resultat

Med räkenskapsperiodens resultat avses det resultat som uppvisas i resultaträkningen före ändringarna i avskrivningsdifferensen, reserverna och fonderna. Behandling av resultatet innebär att man överför resultatöverskottet till reserver, fonder eller kontot överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder. Kyrkorådet tar i sitt förslag ställning till alla poster som skall läggas fram efter resultatet, också minskningar av reserver och fonder. I förslaget specificeras syftet med överföringarna till reserver och fonder och överföringarna anges som bruttobelopp.

Principer för överföringar till reserver och fonder

1. Ökningar av reserver och fonder bland eget kapital kan göras högst i samma mån som resultatöverskottet för räkenskapsperioden.
2. Man kan inte öka möjligheterna att i bokslutet göra en överföring till en reserv eller fond genom att upplösa en reserv eller fond inom det egna kapitalet, som motsvarar en ökning av avskrivningsdifferensen i resultaträkningen. Om ett investeringsprojekt inte genomförs skall den reserv som gjorts för detta upplösas till resultaträkningen. Då kan man, oberoende av räkenskapsperiodens resultat, göra en reserv på högst motsvarande belopp.

3. En investeringsreserv kan endast göras för ett specificerat objekt som kyrkofullmäktige beslutat om. En investeringsreserv kan utökas eller upplösas endast då grunden för överföringen är de planerade investeringsprojekten eller deras realisering.

4. Användningen av en investeringsreserv som bokförts i anslutning till anskaffningsutgiften för en avskrivningsbar investering (+) förutsätter en motsvarande ökning (-) i avskrivningsdifferensen i resultaträkningen, som dock får vara högst lika stor som anskaffningsutgiften. Användning av en investeringsreserv för en anskaffningsutgift för en sådan investering, som inte kan avskrivas, bokförs så att investeringsreserven upplöses och intäktsförs det år investeringen genomförs utan motsvarande registrering av avskrivningsdifferens. På basis av en upplösning av en investeringsreserv av det här slaget kan ingen ny investeringsreserv göras.

Det kan vara ändamålsenligt att överföra ett överskott för räkenskapsperioden som har uppkommit vid intäktsföringen av investeringsreserven för ett icke-avskrivningsbart projekt till grundkapitalet året efter bokslutet. Detta motiveras med att den ökning i det egna kapitalet som bildats av intäktsföringen av reserven är permanent bunden till balansräkningens bestående aktiva.

5. En avsättning skall inte göras på räkenskapsperiodens resultat, utan avsättningen skall registreras som kostnad i resultaträkningen. En avsättning skall göras för utgifter och förluster orsakade av framtida förpliktelser, om

- de hänför sig till den avslutade räkenskapsperioden eller en tidigare räkenskapsperiod
- deras realiserande anses vara säkert eller sannolikt vid den tidpunkt då bokslutet upprättas
- en inkomst som motsvarar dem inte är säker eller sannolik, samt
- de baserar sig på lag eller församlingens förpliktelse gentemot en utomstående.

Ovan nämnda framtida utgifter och förluster bokförs i resultaträkningen och balansräkningen till deras sannolika belopp. Om det exakta beloppet av utgiften eller förlusten eller datumet för dess realisering inte är känt, skall det tas upp som en avsättning i balansräkningen. (BokfL 5:14)

Skatteutjämnings- och kapitalfonder från den administrativa bokföringens tid skall bokas bort ur balansräkningen. Anvisningar för bortbokning av fonder finns i Kyrkostyrelsens cirkulär 40/2005. Nya pensionsavgiftsfonder får inte grundas och gamla pensionsavgiftsfonder får inte heller utökas, eftersom fondering inför kommande driftsutgifter inte är i enlighet med god bokföringssed.

Vid upprättandet av bokslutet är det alltid skäl att kontrollera att det sammanlagda beloppet av finansiella värdepapper, kassa och bank samt övriga egendomsposter som lätt kan realiseras på aktiva-sidan är minst lika stort som det sammanlagda beloppet av fonderna med allmän täckning bland eget kapital, överskotten och reserverna på passiva-sidan.

Ett exempel på hur man gör en investeringsreserv och hur en investeringsreserv omvandlas till en avskrivningsdifferens samt hur avskrivningsdifferensen upplöses i relation till de planliga avskrivningarna ges i bilaga 2.

2.1.9.2. Åtgärder för att balansera ekonomin

I budgeten och i verksamhets- och ekonomiplanen eller i samband med godkännandet av dessa skall man fatta beslut om vilka åtgärder skall vidtas för att täcka ett underskott från föregående år med beaktande av det uppskattade över- eller underskottet för budgetåret (KO 15:1, 3). Om resultaträkningen för den gångna räkenskapsperioden uppvisar ett underskott och balansräkningen inte har något överskott från tidigare räkenskapsperioder för att täcka detta underskott, kräver församlingens ekonomi att en åtgärdsplan görs upp och godkänns.

Om resultatet för räkenskapsperioden är negativt och det i balansräkningen inte finns något överskott från tidigare räkenskapsperioder för att täcka det, skall kyrkorådet i verksamhetsberättelsen eller när denna avges ta ställning till med vilka åtgärder och på vilket sätt ekonomin skall korrigeras i budgeten för innevarande år eller om underskottet skall rättas till i samband med nästa års verksamhets- och ekonomiplan. Om det underskott som ackumulerats i bokslutet redan i sin helhet har beaktats i den gällande verksamhets- och ekonomiplanen, kräver saken inga ytterligare åtgärder. För att täcka ett stort underskott kan man också göra upp en verksamhetsplan för mer än tre år om församlingen anser att den kommer att klara av att täcka underskottet till exempel inom ramen för ett fem års verksamhetsprogram. Det är viktigt att de fastställda åtgärderna för täckningen av underskottet är realistiska och att tjänsteinnehavarna, kyrkorådet och kyrkofullmäktige förbinder sig till dem. Man kan inte anta att ett underskott i en budget som är under beredning eller i verksamhets- och ekonomiplanen skall täckas med Kyrkans centralfonds understöd enligt prövning.

I verksamhetsberättelsen skall kyrkorådet ta ställning till hur innevarande års verksamhet skall finansieras om penningmedlen är mindre än det finansieringsbehov som enligt innevarande års budget skall täckas genom en ändring av likviditeten. Ett finansieringsunderskott av det här slaget måste avklaras genom att man minskar utgifterna, ökar inkomsterna eller lyfter mer lån under budgetåret. Ett förslag till ändring av budgeten för innevarande år i syfte att täcka behovet görs med ett separat beslut.

En uppskrivningsfond kan inte användas för täckning av underskott. Räkenskapsperiodens underskott borde täckas med följande års överskott. Under utjämningsåren borde de utgifter som förorsakas av församlingens verksamhet vara lika mycket mindre än inkomsterna som det upplupna underskottet.

Täckning av underskott från grundkapitalet/behov av att höja grundkapitalet

Grundkapitalet kan användas för täckning av underskott endast i undantagsfall av särskilda orsaker och under förutsättning att soliditeten är tillräckligt hög och det inte finns något betydande behov av ersättningsinvesteringar. En sänkning av grundkapitalet kan enbart komma i fråga då

- beloppet av avskrivningarna är konstant avsevärt större än församlingens investeringar under planeringsperioden
- man permanent har överlåtit tillgångar inom bestående aktiva utan motsvarande ersättningsinvesteringsbehov
- storleken på grundkapitalet är avsevärt större än bestående aktiva sammantaget. I det fall att grundkapital överförs till föregående räkenskapsperioders över-/underskott måste man se till att det på aktiva sidan i balansräkningen finns täckning för fonder med allmän täckning, överskott och reserver.

Syftet med grundkapitalet är att visa det kapital som församlingen under en lång tid, närmast i form av skattemedel, erhållit från sina medlemmar och som har bundits till bestående aktiva. Därför rekommenderas att ett överskott som uppstår vid en upplösning av investeringsreserv överförs direkt till grundkapitalet i det fall att investeringsreserven har använts för anskaffning av en egendomspost på vars anskaffningsutgift avskrivningar inte görs. Sådana anskaffningsutgifter för bestående aktiva är bland annat anskaffningsutgifter för mark, utgift för byte av jordämnena eller anskaffningsutgift för värdepapper som hör till bestående aktiva.

Grundkapitalet och uppskrivningsfonden är poster som påminner om bundet kapital, även om det inte finns några bestämmelser om en indelning av församlingens egna kapital i bundet och fritt kapital. Grundkapitalets minimibelopp eller behovet av att höja det har inte definierats i gällande bestämmelser. Församlingen skall överväga en höjning av grundkapitalet om det sammanlagda beloppet av grundkapitalet och uppskrivningsfonden är mindre än två tredjedelar av beloppet av de bestående aktiva. Församlingen kan i allmänhet använda grundkapitalet för täckning av underskott, om grundkapitalet och uppskrivningsfonden tillsammans överskrider beloppet av de bestående aktiva.

2.2. Bokslutskalkyler

2.2.1. Bestämmelser och anvisningar om bokslutskalkylerna

Bokslutskalkylerna utgörs av resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen samt en eventuell koncernbalansräkning. Vid upprättandet av bokslutskalkylerna tillämpas bokföringslagen och bokföringsförordningen, kyrkolagen och kyrkoordningen samt anvisningar och kalkylscheman som utgetts av Kyrkostyrelsen.

För varje post i resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen skall motsvarande uppgifter för den närmast föregående räkenskapsperioden anges (jämförelsetal). Om specificeringen av resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen har ändrats, skall jämförelsetalet om möjligt korrigeras. På samma sätt skall förfaras, om jämförelsetalet av något annat skäl inte är användbart (BokfL 3:1, 2). Ett motsvarande sätt att ange jämförelsetal tillämpas också för koncernbalansräkningens del.

Bokslutskalkylernas uppställningsform får inte ändras om det inte finns särskild anledning till detta (BokfF 1:8). Resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen skall upprättas mer detaljerat än vad det givna schemat utvisar om detta är nödvändigt för att de faktorer som inverkat på räkenskapsperiodens resultatbildning, uppgifterna om finansieringen eller balansräkningsposterna skall kunna klargöras (BokfF 1:9).

I resultaträkningen skall intäkt- och kostnadsposterna redovisas var för sig utan att de dras av från varandra, om sammanslagningen av intäkten och kostnaden i en post inte är motiverad för att ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och den ekonomiska ställningen (BokfF 1:10, 1).

Om församlingen har en fordran hos den till vilken den själv står i skuld, skall fordran och skulden tas upp var för sig i balansräkningen. Också de övriga balansräkningsposterna skall tas upp utan att de dras av från varandra, om avdraget inte är motiverat för att ge en rättvisande bild (BokfF 1:10, 2).

Om det under en enskild benämning inte förekommer några siffror för denna och föregående räkenskapsperiod, skall benämningen utelämnas ur bokslutskalkylerna. Balansräknings-schemat kan läggas upp utan bokstavs- eller sifferbeteckningar (BokfF 1:11, 3).

Bokslutskalkylerna upprättas med en cents noggrannhet enligt Kyrkostyrelsen anvisningar. De skall läggas fram för bokslutsåret och föregående räkenskapsperiod. Obs! Bokslutskalkylerna innehåller endast externa intäkter och kostnader samt fordringar och skulder.

Balansomslutningarna för en gravvårdsfond och en donationsfond som sköts som separat bokföring sammanförs med förvaltrade medel och förvaltad kapital i församlingens balansräkning. Intäkter och kostnader samt överföring från och till fond för fonder som skötts som separat bokföring noteras som en informativ post i församlingens resultaträkning.

2.2.2. Resultaträkning

Församlingens resultaträkning	1.1. -31.12.2007	1.1.-31.12.2006
Verksamhetsintäkter		
Ersättningar		
Försäljningsintäkter		
Avgiftsintäkter		
Hyresintäkter		
Intäkter från skogsbruk		
Kollekter, insamlingar och donationsmedel		
Understöd och bidrag		
Övriga verksamhetsintäkter		
Förändring i produktlager		
Tillverkning för eget bruk		
Verksamhetskostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden		
Lönebikostnader		
Köp av tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden		
Ökning (+) eller minskning (-) av lager		
Beviljade understöd		
Övriga verksamhetskostnader		
Verksamhetsbidrag		
Skatteintäkter		
Kyrkoskatteinkomster		
Andel av samfundsskatteintäkterna		
Beskattningskostnader		
Avgifter till centralfonden		
Verksamhetsunderstöd		
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter		
Övriga finansiella intäkter		
Nedskrivningar på placeringar		
Räntekostnader		
Övriga finansiella kostnader		
Årsbidrag		
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan		
Nedskrivningar		
Extraordinära intäkter och kostnader		
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Fonder som sköts som separat bokföring		
Intäkter		
Kostnader		
Överföring från/till fond		
Räkenskapsperiodens resultat		
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens		
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver		
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder		
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		

2.2.3. Finansieringsanalys

1.1.-31.12.2007

1.1.-31.12.2006

Den ordinarie verksamhetens och investerings- verksamhetens penningflöde

Intern finansiering

Årsbidrag

Extraordinära poster

Rättelseposter till intern finansiering

Investeringar

Investeringsutgifter

Finansieringsandelar för investeringsutgifter

Försäljningsinkomster från bestående aktiva

Den ordinarie verksamhetens och investeringsverksamhetens nettopeningflöde

Finansieringsverksamhetens penningflöde

Förändringar i utlåning

Ökning av lånefordringar

Minskning av lånefordringar

Förändringar i lånebeståndet

Ökning av långfristiga lån

Minskning av långfristiga lån

Förändring i kortfristiga lån

Övriga förändringar av likviditeten

Förändring i förvaltade medel och förvaltad kapital

Förändring i omsättningstillgångar

Förändring i långfristiga fordringar

Förändring i kortfristiga fordringar

Förändring i räntefria lång- och kortfristiga skulder

Övriga förändringar

Finansieringsverksamhetens nettopeningflöde

Förändring i penningmedel

Förändring i penningmedel

Penningmedel 31.12.

Penningmedel 1.1.

2.2.4. Balansräkning

	31.12. 2007	31.12.2006		31.12.2007	31.12.2006
AKTIVA			PASSIVA		
BESTÄENDE AKTIVA			EGET KAPITAL		
Immateriella tillgångar			Grundkapital		
Immateriella rättigheter			Uppskrivningsfond		
Begravningsväsendets			Kapital som hänför sig till		
immateriella tillgångar			gravvårdsavtal för all tid		
Övriga utgifter med lång			Övriga egna fonder		
verkningstid			Över-/underskott från före-		
Förskottsbetalningar			gående räkenskapsperioder		
Materiella tillgångar			Räkenskapsperiodens över-		
Mark- och vattenområden			skott/underskott		
Begravningsväsendets					
materiella tillgångar			AVSKRIVNINGSDIFFE-		
Byggnader			RENS OCH RESERVER		
Fasta konstruktioner och			Avskrivningsdifferens		
anordningar			Reserver		
Maskiner och inventarier					
Övriga materiella tillgångar			AVSÄTTNINGAR		
Förskottsbetalningar och			Avsättningar för pensioner		
pågående nyanläggningar			Övriga avsättningar		
Placeringar					
Aktier och andelar			FÖRVALTAT KAPITAL		
Fordringar			Donationsfondernas kapital		
			Övrigt förvaltad kapital		
FÖRVALTADE MEDEL					
Donationsfondernas särskilda			FRÄMMANDE KAPITAL		
täckning			Långfristigt främmande kapital		
Övriga förvaltade medel			Skulder till kreditinstitut och		
			försäkringsanstalter		
RÖRLIGA AKTIVA			Skulder till offentliga samfund		
Omsättningstillgångar			Skulder till övriga kreditgivare		
Material och förnödenheter			Erhållna förskott		
Varor under tillverkning			Skulder till leverantörer		
Färdiga produkter/Varor			Övriga skulder		
Övriga omsättningstillgångar			Resultatregleringar		
Förskottsbetalningar					
Fordringar			Kortfristigt främmande kapital		
Långfristiga fordringar			Skulder till kreditinstitut och		
Kundfordringar			försäkringsanstalter		
Lånefordringar			Skulder till offentliga samfund		
Övriga fordringar			Skulder till övriga kreditgivare		
Resultatregleringar			Erhållna förskott		
Kortfristiga fordringar			Skulder till leverantörer		
Kundfordringar			Övriga skulder		
Lånefordringar			Resultatregleringar		
Övriga fordringar					
Resultatregleringar					
Finansiella värdepapper					
Aktier och andelar					
Övriga värdepapper					
Kassa och bank					

2.3. Noter till bokslutet

2.3.1. Bestämmelser, föreskrifter och anvisningar om noterna

Bokslutet skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av församlingens verksamhet och ekonomiska ställning (rättvisande bild). Därför skall nödvändiga tilläggsuppgifter anges i noterna. (BokfL 3:2, 1)

Lämmandet av noter till församlingens bokslut skall i tillämpliga delar följa bestämmelserna i kapitel 3 i bokföringslagen och kapitel 2 i bokföringsförordningen. Syftet med noterna är att komplettera den framlagda bokslutsinformationen så att bilden av resultatet av verksamheten och den ekonomiska ställningen skall bli riktig och tillräcklig. Noterna är en obligatorisk del av det bokslut som skall publiceras. Bokslutet skall bilda en helhet. (BokfL 3:1, 7)

De uppgifter som skall läggas fram som bilaga till resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen, alltså noterna, utgör en viktig del av bokslutet. Noterna är en självständig del av bokslutsinformationen som uttryckligen skall ges i form av noter. För noternas del krävs inte samma slags jämförelsetal som för posterna i resultaträkningen och balansräkningen. Om poster i resultaträkningen eller balansräkningen för klarhetens skull har sammanslagits och sammanställningarna finns specificerade i noterna skall jämförelsetalen för föregående räkenskapsperiod också ges för de specificerade posterna.

Finansieringsanalysen skall alltid presenteras som en egen bokslutskalkyl och inte som en del av noterna.

I noterna ges uppgifter om bl.a. försäkringar, säkerheter, ansvarsförbindelser och personal samt innehav i andra samfund.

Förutom de nedan angivna noterna skall bokslutet omfatta sådana noter som är nödvändiga för klarläggandet av någon post i resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen, om detta är nödvändigt för att ge en riktig och tillräcklig bild.

2.3.2. Noter angående tillämpade bokslutsprinciper

Noterna angående tillämpade bokslutsprinciper skall innehålla följande (BokfF 2:2):

- de värderingsprinciper och värderingsmetoder samt periodiseringsprinciper och periodiseringsmetoder som har följts vid upprättandet av bokslutet.
- en motivering, om sättet att ställa upp resultaträkningen eller balansräkningen har ändrats, samt uppgifter om effekterna av ändringen
- rättelser som har gjorts i de uppgifter som ges om den föregående räkenskapsperioden
- en redogörelse, om uppgifterna som gäller föregående räkenskapsperiod inte är jämförbara med uppgifterna för den räkenskapsperiod som gått ut
- intäkter och kostnader som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder samt rättelser av fel, om dessa inte är av ringa betydelse
- sådana delar av en enskild balansräkningspost som gäller flera balansräkningsposter, om denna uppgift är väsentlig.

2.3.3. Noter till resultaträkningen

Dessa anvisningar om resultaträkningens noter tillämpas förutom på församlingens resultaträkning på resultaträkningarna för gravvårdsfonder som sköts som separat bokföring och övriga fonder med särskild täckning.

Följande uppgifter om personalen och personalkostnaderna skall presenteras i noterna:

- antalet anställda 31.12 enligt arbetsområde eller enligt någon annan gruppering som fastställts för församlingen om antalet anställda inte framgår av verksamhetsberättelsen

- räkenskapsperiodens löner, arvoden, pensionsutgifter och andra lönebikostnader som ett sammanlagt belopp av prestationsbaserade penninglöner från vilka har avdragits personalersättningar som bokförts enligt prestationsprincipen för en enskild tjänsteinnehavare eller arbetstagare, till exempel, sjuk-, moderskaps- och föräldradagpenningar och andra försäkringsersättningar som ersätter lön
- ovan nämnda personalutgifter som ingår i de aktiverade utgifterna för räkenskapsperioden
- personalens reseersättningar, inkvarteringskostnader och kostnader för förplägnadstjänster, utbildningskostnader, kostnader för företagshälsovård samt kostnader i anslutning till att de anställda skall orka i sitt arbete.

Beträffande församlingens försäkringar anges försäkringsbolagets namn och tecknade försäkringar.

Noterna skall dessutom innehålla följande (BokfF 2:3):

- poster redovisade som extraordinära intäkter och kostnader i resultaträkningen
- en utredning om grunderna för planenliga avskrivningar och ändringar i dem: beräkningsgrunderna för de planenliga avskrivningarna (avskrivningsmetod och avskrivningstid) samt ändringar i dessa per tillgångsgrupp och grunderna för att ändra avskrivningsplanen. Som redogörelse kan man även ge en godkänd avskrivningsplan
- en redogörelse för ändringar i de avsättningar som ingår i intäkterna och kostnaderna, om de inte är av ringa betydelse
- en specifikation av de resultaträkningsposter som har sammanslagits på det sätt som avses i 1 kap. 10 § 3 mom. i bokföringsförordningen.

Då bokföringen för donationsfonder med särskild täckning sköts separat från församlingens bokföring, inkluderas donationsfondernas resultaträkning i noterna till församlingens bokslut.

Dessutom skall följande anges som noter till resultaträkningen:

- en redogörelse över väsentliga försäljningsvinster från bestående aktiva som ingår i övriga verksamhetsintäkter och väsentliga försäljningsförluster från bestående aktiva som ingår i övriga verksamhetskostnader
- en redogörelse över hur verksamhetsbidraget för uppgiftsområdet *Gravvårdsavtal* utvecklats totalt under flera års tid. (Detta gäller församlingar, vilka har över ett år långa gravvårdsavtal, men ingen gravvårdsfond.)

Omsättningen, i vilken ingår verksamhetsintäkter och skatteinkomster, kan uppges som en not till resultaträkningen.

2.3.4. Noter till finansieringsanalysen

I det fall att det i församlingens finansieringsanalys finns händelser i *Övriga förändringar* som är en undergrupp till gruppen *Övriga förändringar av likviditeten* skall dessa ingå i noterna till bokslutet.

2.3.5. Noter till balansräkningen

Dessa anvisningar om balansräkningens noter tillämpas förutom på församlingens balansräkning på balansräkningarna för gravvårdsfonder som sköts som separat bokföring och öv-

riga fonder med särskild täckning. Då bokföringen för donationsfonder med särskild täckning sköts separat från församlingens bokföring, inkluderas donationsfondernas balansräkning jämte noter i noterna till församlingens bokslut.

2.3.5.1. Noter till balansräkningens aktiva

Förändringar i kvarvarande anskaffningsutgifter för bestående aktiva presenteras i noterna, specificerade enligt balansräkningspost som följer:

- oavskriven anskaffningsutgift och uppskrivningar i början av räkenskapsperioden
- ökning och minskning i anskaffningsutgiften och uppskrivningarna under räkenskapsperioden, samt överföringar mellan posterna
- räkenskapsperiodens avskrivningar enligt plan
- räkenskapsperiodens nedskrivningar och återföringar av dessa
- byggnadsunderstöd för anskaffningsutgift.

Extra avskrivningar som ingår i räkenskapsperiodens avskrivningar enligt plan skall specificeras i noterna till balansräkningen. Principerna för uppskrivningarna och värderingsmetoderna läggs fram i bokslutet per balansräkningspost.

Bokslutsuppgifterna för avskrivningar och bestående aktiva har presenterats i detalj i bilaga 1 till Kyrkostyrelsens cirkulär 10/2005, *Avskrivningar enligt plan och delbokföring av bestående aktiva i församlingar och kyrkliga samfälligheter*.

Anskaffningsutgifter för aktier, andelar och andra värdepapper som hör till de finansiella värdepappren, deras marknadsvärde vid utgången av räkenskapsperioden samt differensen mellan ovan nämnda poster skall läggas fram per balansräkningspost.

I noterna skall dessutom anges väsentliga poster som ingår i balansräkningens aktiva resultatregleringar (Bokff 2:4).

2.3.5.2. Noter till balansräkningens passiva

Som noter till balansräkningens passiva anges (Bokff 2:5):

- en specifikation per balansräkningspost om ökning och minskning av posterna i det egna kapitalet samt om överföringar mellan dessa poster under räkenskapsperioden
- väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna
- specifikation av poster som tagits upp bland avsättningarna.

Som noter till balansräkningens passiva anges dessutom:

- amorteringar på långfristiga lån som förfaller året efter räkenskapsperiodens utgång specificerade enligt lån
- lång- och kortfristiga skulder till dottersamfund, ägarintressesamfund och andra delägarsamfund inom samma koncern
- checklimiten, om beloppet av en checkkredit från ett checkkonto med kredit har upptagits i balansräkningen vid tidpunkten för bokslutet.

2.3.6. Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

2.3.6.1. Kalkylering av pensionsansvarsunderskottet

Församlingens kalkylmässiga pensionsansvarsunderskott enligt kyrkans pensionslag skall anges som en ansvarsförbindelse. Underskottet räknas ut genom att man multiplicerar hela kyrkans pensionsansvarsunderskott med församlingens löneutgifter och dividerar den produkt man då får med hela kyrkans lönesumma.

Församlingens kalkylerade andel av kyrkans gemensamma pensionsansvarsunderskott =
$$\frac{\text{Hela kyrkans pensionsansvarsunderskott} * \text{förs. lönesumma}}{\text{Hela kyrkans lönesumma}}$$

Kyrkostyrelsens ekonomiavdelning meddelar årligen i början av februari beloppet av kyrkans pensionsansvarsunderskott och hela kyrkans lönesumma för föregående räkenskapsperiod till församlingarna.

2.3.6.2. Kalkylering av gravvårdsansvaret och över- eller undertäckning av detta

Församlingen kan ingå ett skriftligt avtal med innehavaren av en gravplats att församlingen mot ersättning sköter graven under en viss tid. En församling kan även ingå avtal om gravskötsel på ett sådant sätt att de erhållna ersättningarna för skötseln placeras i en särskild gravvårdsfond med vars medel gravarna i fråga skall skötas (KL 17:3, 2).

Församlingen kan ingå över ett år långa avtal om gravskötsel trots att församlingen inte har någon gravvårdsfond. I så fall bokförs inkomster från gravvårdsavtal för längre tid än ett år som erhållna förskott under främmande kapital och från de erhållna förskotten görs årligen en överföring till resultaträkningen med iakttagande av en konsekvent periodiseringsregel. Beloppet av det återstående vårdansvaret i gravvårdsavtalen samt avtalets över-/undertäckning räknas ut som not till bokslutet. I bilaga 3 finns ett exempel på hur skötselansvaret samt över-/eller undertäckningen räknas ut.

Genom att dividera de direkta och indirekta kostnader som hänförs till gravvårdsavtalen under räkenskapsåret med antalet avtalsgravar får man kostnaderna för en vårdad grav i genomsnitt under året. Gravvårdsansvaret får man genom att multiplicera kostnaderna för en vårdad grav med antalet återstående vårdavtalsår. I kalkylen beaktas inte den allmänna förändringen i prisnivån under kommande år.

Kalkylen över gravvårdsavtalens över- eller undertäckning uppgörs så att man från de av gravplatsinnehavarna erhållna medlen avdrar de kvarvarande gravvårdsansvaren. Om församlingen har en gravvårdsfond som sköts som separat bokföring, anses dess balansomslutning i detta sammanhang vara medel. Om det i balansräkningen inte finns medel för täckningen av gravvårdsansvaren, skall beloppet av gravvårdansvaret i sin helhet meddelas som en undertäckning för gravvårdsavtalen i noterna till bokslutet.

För kvarvarande kapital som hänför sig till gravvårdsavtalen för all tid uträknas separat för hur många år det finns kapital för att sköta ingångna avtal. Då man uppskattar antalet år beaktar man förutom bokföringsvärdet det gängse värdet för de medel som motsvarar kapitalet, dvs. det sannolika marknadsvärdet på bokslutsdagen.

På statistikförfrågningsblanketten A8 *Gravvårdsfonden, avgifter för gravplatser och begravning samt förrättande av begravning* anmäler församlingen sitt gravvårdsansvar och det därtill relaterade över- eller underskottets storlek som en obligatorisk uppgift. Det över-/underskott som skall meddelas till Kyrkostyrelsen räknas ut på basis av medlens bokföringsvärde. Det över-/underskott som räknats ut på basis av gängse värde meddelas inte till Kyrkostyrelsen.

2.3.6.3. Övriga säkerheter och ansvarsförbindelser

Följande uppgifter angående säkerheter och ansvarsförbindelser presenteras som noter (BokfF 2:7):

- Uppgift om skulder för vilka församlingen har pantsatt, in-tecknat eller på annat sätt som säkerhet givit egendom, specificerade per säkerhetsslag för varje post av främmande kapital i balansräkningen. Det sammanlagda värdet av säkerheterna skall specificeras på samma sätt.
- Säkerheter som församlingen ställt sammanlagt specificerade per säkerhetsslag och ansvarsförbindelser som församlingen ställt för samfund i samma koncern.
- Den sammanlagda summan av kvarvarande hyror enligt leasingavtal, om summan är betydande.
- Ansvar som baserar sig på avtal om motköp, inlösningsförbindelser, avtal om markanvändning och andra långfristiga förbindelser. Om det inte går att fastställa värdet på ansvaret i euro, skall som minsta möjliga information anges ansvarets existens och en närmare redogörelse om detta fogas till specifikationerna till noterna.
- Övriga ekonomiska ansvar som berör församlingen men som inte upptagits i balansräkningen. Till dessa hör bland annat fyllnadsborgen som församlingen ställt.

2.3.7. Noter om innehav i andra samfund

Om innehav i andra samfund skall anges som noter (BokfF 2:9, 1):

- - namn och hemort för och församlingens ägarandel i dottersamfund, inklusive föreningar och stiftelser i vilka församlingen har beslutanderätt, församlingens andel av ifrågavarande samfunds egna kapital och främmande kapital samt räkenskapsperiodens vinst eller förlust i senast upprättade bokslut
- -namn och hemort för och församlingens ägarandel i intressesamfund och samfund och andra ägarintressesamfund där församlingen äger en femtedel eller mer, församlingens andel av ifrågavarande samfunds egna kapital och främmande kapital samt räkenskapsperiodens vinst eller förlust i senast upprättade bokslut.

2.3.8. Bokslutsuppgifter för lokalförsamlingar och kyrkliga samfälligheter som behandlas som balansenheter

Om det i den kyrkliga samfällighetens grundstadga har fastställts att lokalförsamlingarna äger eller administrerar hela sin egendom, behandlas lokalförsamlingarna och den kyrkliga samfälligheten som egna balansenheter i bokföringen. I så fall ingår lokalförsamlingarnas och den kyrkliga samfällighetens verksamhetsberättelser, bokslutskalkyler och noter till bokslutet som en bilaga till den kyrkliga samfällighetens bokslut. (Se Kyrkostyrelsens cirkulär 15/2005)

2.3.9. Bokslutskalkyler för en fond som skall behandlas som en balansenhet

Resultaträkningen, balansräkningen och finansieringsanalysen samt noterna till dessa för en fond med särskild täckning som sköts som en egen balansenhet skall läggas fram som en not till församlingens bokslut. En sådan fond med särskild täckning, vars bokföring sköts separat, är i allmänhet en gravvårdsfond. Dessutom kan församlingen ha donations-, och testamentsfonder med särskild täckning, vilkas bokföring sköts separat som en egen balansenhet.

Balansomslutningarna för en fond som skall behandlas som en balansenhet sammanslås med församlingens balansräknings *Förvaltade medel* och *Förvalt kapital*.

2.4. Underskrifter och bokslutsanteckning

Kyrkorådet ansvarar för upprättandet av församlingens bokslut. Bokslutet dateras enligt den dag det undertecknas av medlemmarna i det beslutförda kyrkorådet och economichefen. Kyrkorådet skall senast vid utgången av mars lämna det godkända och undertecknade bokslutet jämte bilagehandlingarna till revisorerna för revision. Om någon som undertecknat bokslutet har framfört avvikande mening om bokslutet skall på dennes yrkande ett yttrande om detta ingå i bokslutet. (BokfL 3:7).

Efter att bokslutet undertecknats gör revisorn en bokslutanteckning. Syftet med denna är att verifiera att det granskade dokumentet är församlingens officiella balansbok.

2.5. Förteckningar och redogörelser gällande bokföringsböckerna och verifikaten

Boksluts materialet binds in till en balansbok. Bokslutet, dess underskrifter och bokslutsanteckningen samt en förteckning över bokföringsböckerna och verifikatsslagen samt en uppgift om hur dessa förvaras skall anges i den inbundna balansboken eller den balansbok som kommer att bindas in omedelbart efter att bokslutet blivit klart. Sidorna eller uppslagen i balansboken skall numreras (BokfL 3:8, 1). De dokument som bekräftar bokslutet, dvs. balansspecifikationerna, specifikationerna till noterna, kontoplanen, förteckningarna över arbetsområden och särskilda signum binds in separat om de upprättas som pappersutskrifter. (24 § i Modellen till ekonomistadga).

3. Dokument som bekräftar bokslutet

3.1. Specifikationer till balansräkningen

Bokslutet skall bekräftas med specifikationer till balansräkningen (BokfL 3:13, 1). Specifikationerna till balansräkningen är detaljerade förteckning över de poster som ingår i följande huvudgrupper i balansräkningen (BokfF 5:1, 1):

- bestående aktiva
- rörliga aktiva
- främmande kapital
- avsättningar
- förvaltade medel och förvalt kapital.

Det rekommenderas att förteckningar sammanställs också över balansräkningens egna kapital, avskrivningsdifferenser och reserver i syfte att underlätta granskningen samt för åstadkomma noter i enlighet med bokföringsförordningen.

I balansspecifikationerna skall innehållet i varje balanspost specificeras per benämning och tillräckligt detaljerat. Bara ett saldomeddelande räcker inte i sig som balansspecifikation. När det gäller bestående aktiva får balansspecifikationerna alternativt upprättas så att de innehåller enbart ökning och minskning under räkenskapsperioden jämfört med situationen vid föregående bokslut (Bokf 5:1, 2). Vid detta förfaringsätt skall församlingen alltid behålla den ursprungliga förteckningen, i förhållande till vilken man har börjat anmäla ändringar för respektive räkenskapsperiod. Om balansspecifikationernas klarhet så kräver skall en fullständig förteckning sammanställas.

3.1.1. Balansspecifikationer för aktiva

För immateriella och materiella tillgångar som hör till bestående aktiva anges den ursprungliga anskaffningsutgiften, ökning och minskning i denna under räkenskapsperioden, överföringar under räkenskapsperioden, ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar före räkenskapsperioden, räkenskapsperiodens avskrivning och den oavskrivna anskaffningsutgiften. Smärre tillgångar som församlingen skaffar kontinuerligt och som inte har bokförts direkt som kostnader kan behandlas som en post.

I balansspecifikationen över bestående aktiva placeringar anges för aktiernas och andelarnas del samfundets namn, aktiernas och andelarnas antal, anskaffningsutgift, anskaffningstidpunkt samt eventuellt utförda nedskrivningar och motiveringarna till dessa. Uppskrivningar och ändringar i uppskrivningar skall anges per aktie eller andel.

I balansspecifikationen över utlåningen och övriga lånefordringar skall för varje enskild fordring anges gäldenärens namn (och vid behov adress), fordringsbeloppet, villkoren och säkerheterna. Det rekommenderas att man dessutom anger när fordringen förfaller. När det gäller masskuldebrevslån anges gäldenärens, dvs. emittentens namn och hemort, antalet skuldebrev, anskaffningsutgiften samt eventuell nedskrivning på denna jämte motivering.

I balansspecifikationen över placeringar som hör till bestående aktiva rekommenderas det att man också anger kyrkofullmäktiges beslut att skaffa värdepappret eller bevilja lånet, eller beslutet av det organ kyrkofullmäktige har befullmäktigat i ärendet.

Av specifikationen över donationsfondernas särskilda täckningar skall framgå storleken på församlingens donationsfonder och vem som gjort donationerna. Därutöver skall specifikationen ange de kapital i donationsfonder, vilkas utökning och användning berörs av specialbestämmelser som grundar sig på gåvobrev, testamente eller avtal. Av specifikationen över övriga förvaltade medel skall framgå av vem och hur mycket övriga förvaltade medel församlingen fått och disponerar över.

För omsättningstillgångarnas del skall man ange slaget av tillgångar, beloppet och anskaffningsutgiften. Tillgångar som har ringa betydelse och värde kan anges grupperade.

Av specifikationen över fordringarna skall det framgå hos vem och hur mycket fordringar församlingen har. Även resultatregleringar skall läggas fram specificerade på samma sätt. Det rekommenderas att fordringarna specificeras per faktura.

För aktier och andelar, i form av värdeandelar eller fysiska värdepapper, som hör till församlingens finansiella värdepapper skall man ange samfundets namn, det sammanlagda beloppet av aktierna eller andelarna, anskaffningsutgiften samt eventuell kostnadsföring och motiveringen till denna. När det gäller fordringsbevis uppges gäldenärens (t.ex. emittenten av ett masskuldebrevslån) namn, anskaffningsutgiften och eventuell nedskrivning jämte motivering.

Sådana egendomsposter för vilka inget värde har angetts i balansräkningen skall också tas upp i balansspecifikationerna. Dessa är till exempel värdepapper som erhållits som fondemissioner, donationer eller på annat sätt utan vederlag.

Kassa och bank skall listas i detalj: kontanta medel per kassa, underkassor medräknade, och medel på bankkonton kontovis. Alla bankkonton som är i församlingens namn och saldona på dessa skall tas upp.

3.1.2. Balansspecifikationer för passiva

När det gäller uppskrivningsfonden bland eget kapital skall de uppskrivningar och återföringar av dem som gjorts under räkenskapsperioden läggas fram per objekt. För övriga egna fonder specificeras kapitalen i början av räkenskapsperioden, ökningarna och minskningarna i dessa under räkenskapsperioden samt kapitalen i slutet av räkenskapsperioden. Uppgifterna skall läggas fram separat för varje fond.

För investeringsreserverna specificeras föremålet för en viss reserv, reservens belopp i början av räkenskapsperioden, ändringar i beloppet under räkenskapsperioden och det belopp som ingår i balansräkningen.

För avsättningarna anges föremålet för avsättningen, varför avsättningen har ansetts motiverad, beslutsfattaren och tidpunkten för beslutet samt avsättningens belopp.

Av specifikationerna över förvaltade kapital skall det framgå för vem och hur mycket förvaltad kapital församlingen har.

Lånen skall i balansspecifikationen specificeras enligt typ av lån genom att man anger långivaren, numret på låneavtalet eller något annat motsvarande signum samt återbetalningsprogrammet. Det rekommenderas att även de säkerheter som ställts för respektive lån anges i specifikationerna.

Av erhållna förskott skall det framgå av vem, hur mycket och mot hurdant vederlag betalningarna har erhållits samt en eventuellt ställd säkerhet. Av specifikationen över leverantörsskulder skall det framgå, till vem församlingen står i skuld och hur mycket samt motiveringen till skulden. Det rekommenderas att leverantörsskulder läggs fram fakturavis. Resultatregleringar skall specificeras i detalj på samma sätt som övriga kort- och långfristiga lån.

3.2. Specifikationer av noter

Specifikationerna av noterna skall innehålla en förteckning per post över de säkerheter och ansvarsförbindelser som lagts fram som noter. Över ändringar i dem skall en förteckning eller separat bokföring föras under räkenskapsperioden, om dessa uppgifter inte framgår av huvudbokföringen (BokfF 5:2). Givna säkerheter specificeras så att man för en säkerhet anger säkerhetens belopp och art per förpliktelse. Ansvarsförbindelserna och ansvaren specificeras så att man detaljerat anger respektive förbindelses och ansvars art och belopp. Erhållna säkerheter behöver inte anges i noterna eller specificeras.

3.3. Övriga specifikationer

Övriga specifikationer som församlingen kan överväga att upprätta är till exempel en förteckning över de viktigaste hyresavtalen och andra avtal samt en redogörelse över anhängiga tvistemål.

Till övriga bokslutsdokument hör även den kontoplan samt förteckningar över arbetsområden och särskilda signum, som församlingen tillämpat under räkenskapsåret.

3.4. Avfattande av specifikationer

Specifikationer till balansräkningen och till noterna avfattas för att bekräfta bokslutets riktighet (BokfL 3:13). Dessa skall dock inte inkluderas i balansboken. Balansspecifikationerna och specifikationerna av noterna är församlingens interna bokslutsdokument som inte offentliggörs. Balansspecifikationerna och specifikationerna av noterna skall dateras och undertecknas av dem som har avfattat dem (BokfF 5:4).

Det rekommenderas att man till balansspecifikationerna fogar saldobekräftelser av utomstående, anmälningar av långgivare och pantinnehavare samt övriga bekräftelser av utomstående. När det gäller lån räcker det med en kopia av det senaste amorterings- och/eller räntebetalningsverifikatet, om saldobeloppet framgår av detta.

Balansspecifikationerna och de övriga bokslutsspecifikationerna skall bindas in på samma sätt som balansboken.

4. Revisionsberättelse

Revisorerna skall i enlighet med god revisionssed granska förvaltningen, bokföringen och bokslutet för varje enskild räkenskapsperiod. Revisionerna skall granska:

- 1) huruvida församlingens förvaltning har skötts i enlighet med lag och kyrkofullmäktiges beslut
- 2) huruvida församlingens bokslut har uppgjorts i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller uppgörande av bokslut samt huruvida bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om räkenskapsperiodens verksamhet, ekonomi, ekonomiska utveckling och ekonomiska ansvarsförbindelser, samt
- 3) huruvida församlingens interna kontroll har ordnats på ett behörigt sätt.

Revisorerna skall utan dröjsmål informera kyrkorådet om sådana missförhållanden som de upptäcker (KO 15:11).

Revisorerna skall för varje räkenskapsperiod inom den tid som anges i ekonomistadgan ge kyrkofullmäktige en revisionsberättelse där resultaten av revisionen presenteras. Berättelsen skall också innehålla ett uttalande om huruvida bokslutet kan godkännas och ansvarsfrihet beviljas de redovisningsskyldiga (KO 15:13, 1)

Revisionsberättelsen skall innehålla följande:

1. utlåtande om ärenden enligt 15 kap. 13 § i kyrkoordningen
2. de förslag som revisorerna önskar lägga fram för kyrkorådet.

Revisorerna daterar och undertecknar revisionsberättelsen. En revisor har rätt att till revisionsberättelsen foga en eventuell avvikande åsikt.

Revisorerna kan ge kyrkorådet ett separat meddelande om sådana iakttagelser som de inte anser vara ett hinder för beviljande av ansvarsfrihet och som inte heller i övrigt är sådana att de skulle behöva rapporteras till kyrkofullmäktige. (Modellen till ekonomistadga 32 § mom. 2–4)

Kyrkofullmäktige fastställer bokslutet och beslutar om ansvarsfrihet senast i juni det år som följer efter budgetåret (KO 15:13, 3).

Bilaga 1: Exempel på kalkylering av semesterlöneskulden för bokslutet 31.12.200X

Som semesterlöneskuld inklusive lönebikostnader räknas det belopp som skulle utgöra en utgift för församlingen, om semesterlöneskulden skulle behöva betalas ut på en gång på bokslutsdagen, inklusive den semesterlöneskuld som uppkommit under det semesterkvalifikationsår som föregår det innevarande semesterkvalifikationsåret samt sparad ledighet.

Personens månadslön 2 000 euro/mån., semesterrätt 38 dagar

1. Semesterersättningens andel:

$2\,000 \text{ e} / 20,83 \times 23 \text{ dagar} = 2\,208,35$
(§ 104 KyrkTAK, datumen i B-raden i tabellerna 1, 2 och 3 avseende 9 månader, § 111 KyrkTAK priset för en dag)

2. Semesterpenningens andel:

$2\,000 \times 6 \% \times 9 \text{ mån.} = 1\,080,00$
(procentsatserna finns i § 116 i tjänstekollektivavtalet).

Semesterersättning och -penning sammanlagt 3 288,35

3. Sparad ledighet

Personen har sparat 10 lediga dagar
 $2\,000 \text{ e} / 20,83 \times 10 \text{ dagar} = 960,15$

4. Gamla, icke-uttagna semesterdagar:

Av semestern för det semesterkvalifikationsår som föregår det innevarande semesterkvalifikationsåret, totalt 38 dagar, har senast 31.12 hållits 28 semesterdagar.

Enligt § 104 KyrkTAK, rad B i tabell 1 har personen rätt till ytterligare två dagars semesterersättning.

2 000 e / 20,83 x 2 dagar = 192,03

Semesterersättning + semesterpenning + sparad ledighet + gamla icke-uttagna semesterdagar 4 440,54

Socialskyddsavgifter 5,94 % *) = 263,77

KyPL-avgift 27 % = 1 198,95

Semesterlöneskuld totalt 5 903,25

*) = Gällande socialskyddsavgifter och övriga obligatoriska personförsäkringspremier sammanlagt.

Utgifterna bokförs som kostnader i resultaträkningen eller i balansräkningen som aktiverade utgifter på konton enligt deras natur samt som resultatregleringar i balansräkningen.

Semesterlöneskulden kan också räknas ut som ett medeltal så att man använder församlingens lönesumma för en månad och antalet icke-uttagna semesterdagar i genomsnitt.

Bilaga 2 Exempel på inrättandet av en investeringsreserv och bildandet av en avskrivningsdifferens samt upplösningen av en avskrivningsdifferens i förhållande till en planlig avskrivning

1. Bildandet av reserven. Av överskottet i bokföringen bildar församlingen en 60 000 stor investeringsreserv för byggandet av ett begravningskapell.

<u>Ökning av reserven</u>	<u>Investeringsreserv</u>
60 000	60 000

2. Byggandet av begravningskapellet 500 000 €

<u>Bankkonto</u>	<u>Begravningskapell</u>
500 000	500 000

3. Investeringsreserven upplöses

<u>Investeringsreserv</u>	<u>Minskning av reserverna</u>
60 000	60 000
(60 000)	

4. Investeringsreserven omvandlas till avskrivningsdifferens

<u>Ökning av avskrivningsdifferens</u>	<u>Avskrivningsdifferens</u>
60.000	60.000

5. En planlig avskrivning görs på begravningskapellet. Avskrivningsmetoden är linjär avskrivning, avskrivningstiden är 30 år, ibruktagande 1.1.200x. Årsavskrivningen är $500\,000\text{ €}/30\text{ år} = 16\,700\text{ €}$.

<u>Begravningskapell</u>	<u>Avskrivning på begravningsväsendets materiella tillgångar</u>
16 700	16 700

6. Avskrivningen upplöses i relation till den planliga avskrivningen $60\,000\text{ €}/30 = 2000\text{ €}$.

<u>Minskning av avskrivningsdifferensen</u>	<u>Avskrivningsdifferens</u>
2 000	2 000

Bilaga 3

Exempel på kalkylering av gravvårdsavtalens ansvar samt över-/undertäckning

I församlingens balansräkning ingår gravvårdsfondens medel i förvaltade medel och skulder i förvalt kapital. I det fall att församlingen inte har någon gravvårdsfond, men ingår över ett år långa gravvårdsavtal, bokförs skötselvederlagen som erhållna förskott under främmande kapital.

Som noter till gravvårdsfondens eller församlingens balansräkning skall följande sammanställas:

1. en kalkyl över beloppet av fondens vårdansvar på bokslutsdagen
2. en kalkyl över över- eller undertäckningen för gravvårdsavtalen.

Genom att dividera de direkta och indirekta kostnader som hänförs till gravskötseln under räkenskapsåret med antalet skötta gravar får man kostnaderna för en skött grav i genomsnitt under året. Beloppet på det kvarvarande vårdansvaret får man genom att multiplicera kostnaderna för en skött grav med det totala antalet kvarvarande år för alla gravar som omfattas av gravvårdsavtal.

Kalkylen över gravvårdsfondens över- eller undertäckning uppgörs så att man från gravvårdsfondens balansomslutning avdrar beloppet av det kvarvarande gravvårdansvaret. Då man i församlingen uppskattar gravvårdsfondens över-/undertäckning, beaktas även skillnaden mellan medlens gängse värde och deras bokföringsvärde. Till kyrkostyrelsen meddelas gravvårdsfondens över-/undertäckning uträknat enligt bokföringsvärdet.

Exempel:

Gravvårdsfondens eller skötselavtalsgravarnas kostnader under det gångna räkenskapsåret var	100 000 euro
Under räkenskapsåret fanns sammanlagt	2 000 skötselavtalsgravar
Kostnaderna för en skött grav var i genomsnitt	50 euro

Antal kvarvarande gravskötselår på bokslutsdagen:

250 gravvårdsavtal à 5 år	= 1 250
350 gravvårdsavtal à 4 år	= 1 400
390 gravvårdsavtal à 3 år	= 1 170
470 gravvårdsavtal à 2 år	= 940
540 gravvårdsavtal à 1 år	= 540
Totalt	= 5 300 gravskötselår

Församlingens kvarvarande gravvårdsansvar $31.12.200x$ är $50 \text{ €} * 5 300 = 265 500 \text{ €}$.

Aktiva-sidans balansomslutning för församlingens gravvårdsfond är $300 000 \text{ €}$

Övertäckningen för gravvårdsavtalens medel $(300 000 \text{ €} - 265 000 \text{ €}) = 34 500 \text{ euro}$.

I det fall att församlingen inte har någon gravvårdsfond men ingår över ett år långa gravvårdsavtal, jämförs skötselansvaret med de förskott som erhållits för ändamålet i fråga. Kalkylen över skötselansvarets belopp samt förbindelsernas över-/undertäckning (= skillnaden mellan förskotten och ansvarsbeloppet i främmande kapital) uppgörs som en not till bokslutet.

Ansvarsbeloppen som hänför sig till gravvårdsavtalen samt deras över- eller undertäckning beräknas endast för tidsbundna skötselavtal. I det fall att församlingen har avtal om skötsel för all framtid, görs i samband med bokslutet en separat utredning om deras sannolika ansvarsbelopp samt över- eller undertäckning.

